

Netværksmødets muligheder og begrænsninger

- *En kvalitativ undersøgelse af hvordan forældre til indlagte børn i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland oplever netværksmøder*

Antal anslag: 191.713

Udarbejdet af: Sara Gillett Mosegaard, 20170809 & Anne Bilde, 20171866

Vejleder: Janne Seemann

03-06-2019

Speciale, Kandidatuddannelsen i Socialt arbejde, Aalborg Universitet, juni 2019

Forord

I forbindelse med dette speciale skal der lyde en stor tak til vores vejleder, Janne Seemann, som er kommet med konstruktiv kritik og gode indspark - og som igennem hele processen har støttet og opmuntret os. Vi vil desuden takke Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland, som har stillet sig til rådighed for vores undersøgelse. En særlig tak til vores nøgleperson, som har ladet sig interviewe til specielt, og som har hjulpet os med at formidle kontakt til de forældre, som vi har interviewet. Den største tak skal dog lyde til de forældre, der har ladet os få et indblik i, hvordan de oplever netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse, og som dermed har muliggjort dette special.

Anne Bilde & Sara Gillett Mosegaard

Aalborg Universitet 2019

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
1. Indledning og problemfelt	5
1.1 Usammenhængende forløb for børn og unge med psykiatriske vanskeligheder	5
1.2 Manglende kontinuitet og sammenhæng i tværgående forløb	6
1.3 Politisk fokus på kontinuitet og sammenhæng - netværksmødet som en del af løsningen?	8
1.4 Viden og forskning om netværksmøder og tværprofessionelle møder	9
1.5 Sammenfattende om netværksmøder i det tværgående samarbejde	12
1.6 Problemformulering	13
1.7 Afgrænsning af målgruppe	14
1.8 Begrebsafklaring	14
1.8.1 Tværgående samarbejde	14
1.8.2 Inddragelse af forældre	15
2. Projektdesign	16
3. Kort om børn indlagt i psykiatrien og deres forældre	17
4. Et hermeneutisk blik	19
4.1 For forståelse af tværgående samarbejde og netværksmøder	19
5. Metodiske overvejelser	21
5.1 Adgang til feltet	21
5.2 Interview med nøgleperson	22
5.3 Udvælgelse af netværksmøder og forældre	24
5.4 Deltagende observation på netværksmøder	25
5.4.1 Feltrøller og iscenesættelse af observationer	25
5.4.2 Udarbejdelse af observationsguide	26
5.5 Kvalitative interviews med forældre	27
5.5.1 Udarbejdelse af interviewguide	27
5.5.2 Iscenesættelse af interviews og erfaringer fra interviewsituationen	28
5.6 Transskribering	31
5.7 Analysestrategi	31
5.8 Kodning af interviews med forældre	33
6. Teoretisk ramme	34
6.1 Antonovskys oplevelse af sammenhæng	34
6.2 Inddragelsesstigen	36
7. Kapitel 1 - tværgående samarbejde og netværksmøder	38

7.1 Tværgående samarbejde på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg.....	38
7.2 Bedre tværgående samarbejde med tværfaglige udgående teams?.....	39
7.3 Netværksmøder på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg.....	40
7.3.1 Netværksmødets dobbelte formål	41
7.3.2 Netværksmødets organisering og struktur	42
7.3.3 Tværgående samarbejdsrelationer på netværksmøder	43
7.3.4 Netværksmødets rækkevidde	44
7.3.5 Forældreinddragelse på netværksmøder.....	45
7.4 Delkonklusion	46
8. Kapitel 2 - forældres oplevelser af netværksmøder	47
8.1 Netværksmøder - en vanskelig situation med meget på spil	47
8.2 Forældres positive og negative oplevelser af netværksmøder	50
8.2.1 Forberedelse forud for netværksmøder.....	50
8.2.2 Netværksmødets struktur	56
8.2.3 Professionelle tovholdere, synligt samarbejde og vidensdeling	60
8.2.4 Afbud og netværksmødets rækkevidde	63
8.3 Inddragelse på netværksmøder.....	66
8.3.1 Forældre 2 - at deltage på lige fod	66
8.3.2 Forældre 3 - at deltage som sit barns advokat.....	67
8.3.3 Forældre 1 - at deltage som den lyttende.....	69
8.3.4 Forældre 4 og 5 - at deltage i en tilbagetrukket rolle.....	71
8.4 Delkonklusion	73
9. Resultaternes overførbarehed	75
10. Netværksmødets muligheder og begrænsninger.....	76
11. Konklusion	80
12. Litteraturliste	82
Bilagsfortegnelse	88

Abstract

This thesis is a qualitative study which looks at how parents of inpatient children at within Child & Adolescent Psychiatric Care in the Central Denmark Region experience network meetings, and an identification of the opportunities and limitations associated with such meetings. The thesis is inspired by a hermeneutic theoretical approach. Empirical data is generated through an interview with a centrally positioned employee within Child & Adolescent Psychiatric Care, through observations of four network meetings and through subsequent interviews with participating parents. The analysis is divided into two chapters. The first chapter investigates what characterises the interdisciplinary collaboration and network meetings that take place across Child & Adolescent Psychiatric Care in the Central Denmark Region and its municipalities. The answer to this question is attained through interviews with a centrally positioned employee as well as through an evaluation of “interdisciplinary psychiatric outreach team”’s and internal documents concerning network meetings. The second chapter investigates how parents experience network meetings, including their positive and negative experiences and their experiences of being involved. This sub-analysis is based on interviews with parents. The interviews are interpreted using Aaron Antonovsky’s theory of coherence as well as a graduated model of user involvement developed by Andersen, Uggerhøj and Brandt. Based on insights from the two analytical chapters, the possibilities and limitations of the network meeting are finally discussed.

The conclusion is that parents can experience network meetings as difficult situations where there is a lot at stake. Parents view network meetings as positive in that they can establish visual collaboration, to share knowledge and to allow professionals to act as coordinators. Conversely, parents also have negative experiences regarding the cancellation of network meetings and the fact that the ability of professionals to participate in a mutually binding manner is restricted by internal rules. Moreover, specific components can be experienced as positive, such as preparations ahead of network meetings and structure at the meeting, while the absence of these factors is conversely experienced as negative. No clear conclusions can be drawn as to whether or not parents feel involved in network meetings given that parents experience involvement in very different ways. Parents' positive and negative experiences can at the same time reflect the opportunities and limitations of the network meeting.

1. Indledning og problemfelt

Dette speciale er en undersøgelse af, hvordan forældre oplever netværksmøder, der afvikles i forbindelse med, at deres barn er indlagt i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland. Vores interesse udspringer af, at vi tidligere på studiet har beskæftiget os med tværprofessionelt samarbejde i grænsefladen mellem børnehaver og kommunale børne- og familieafdelinger (Bilde & Mosegaard 2018). Her fandt vi, at en uklar fordeling af roller og ansvar og manglende fælles forståelse af arbejdsopgaven indebar, at pædagoger og socialrådgivere i flere situationer arbejdede forbi hinanden og var i tvivl om, hvem der havde hvilke opgaver i det direkte tværprofessionelle samarbejde med forældre. Konklusionen fra vores undersøgelse stemmer overens med eksisterende forskning, der viser, at samarbejde på tværs af profession, sektor og politisk niveau ofte er forbundet med store vanskeligheder (Ejrnæs 2017; Martin 2010; Folker et al. 2017; Seemann & Gustafsson 2016; Johansen et al. 2012). Denne indsigt i det tværprofessionelle samarbejds udfordringer vakte vores nysgerrighed omkring, hvordan det opleves at være bruger eller pårørende i et direkte samarbejde. Vores interesse for forældres oplevelser af netværksmøder er desuden i tråd med de senere års fokus på organisatorisk brugerinddragelse, hvor brugerne, herunder patienter og pårørende, inddrages i planlægning, udvikling og evaluering af den offentlige sektor. Organisatorisk brugerinddragelse kan både betragtes som en demokratisk rettighed og som en mulighed for at skabe kvalitetsudvikling i den offentlige sektor gennem den helt specielle viden, som brugere og pårørende kan bidrage med (Videnscenter for brugerinddragelse 2017:6). På den baggrund vil vi med afsæt i forældres oplevelser identificere netværksmødets muligheder og begrænsninger som et bidrag til at kvalificere det samarbejde, der sker på netværksmøder. Dette ud fra et ønske om at give forældre en stemme og ud fra en forståelse af, at der er et potentiale i at fokusere på forældres synspunkter og erfaringer.

1.1 Usammenhængende forløb for børn og unge med psykiatriske vanskeligheder

Antallet af danske børn og unge med psykiatriske diagnoser er steget eksplosivt inden for de seneste ti år. Således viser tal fra Sundhedsdatastyrelsen, at der i perioden 2006-2016 er sket en tredobling af børn og unge under 19 år diagnosticeret med angst, depression, ADHD eller spiseforstyrrelser (Sundhedsstyrelsen 2017c:7). Denne stigning har samtidig resulteret i, at antallet af patienter under 19 år i psykiatrien er steget fra 20.686 i år 2009 til 35.578 i år 2017. Herudover er der i denne periode

sket en stigning i antallet af børn og unge indlagt i psykiatrien fra 2.052 i år 2009 til 2.902 i år 2017, hvilket svarer til en stigning på 41 procent (Ibid.:8). Børn og unge tilknyttet psykiatrien har som følge af høj specialisering og arbejdsdeling ofte behov for indsatser på tværs af professioner og organisatoriske enheder. Parallelt med udredning, diagnostik og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien pågår der således ofte børnefaglige undersøgelser og indsatser i den sociale sektor, ligesom der typisk er behov for at sammentænke psykiatrisk behandling og skolegang (Sundhedsstyrelsen 2017a:19; Sundhedsstyrelsen 2017b:19, Cowi 2018:6).

Indsatsen til børn og unge med psykiatriske vanskeligheder er imidlertid et område, hvor der igennem længere tid er identificeret udfordringer i det tværgående samarbejde med behov for en mere sammenhængende og koordineret indsats. Således konkluderer Regerings Udvalg for Psykiatri i en rapport fra 2013, at et mere integreret samarbejde mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommuner kan forbedre forløbene for børn og unge med psykiatriske problemstillinger samt understøtte en mere kvalificeret støtte efter en udredning (Regeringens Udvalg om Psykiatri 2013:146). Tilsvarende konkluderer Sundhedsstyrelsen i rapporten “En styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser”, at der i 2018 fortsat er behov for at sikre sammenhæng og kvalitet i den samlede indsats på tværs af kommune, region og praksissektor for den store gruppe af børn med psykiske lidelser (Sundhedsstyrelsen 2018:36). Ifølge rapporten medfører uklarheder i ansvarsfordelingen mellem kommune og region og slip mellem sektorer, at borgere og pårørende efterlades med en uoverskuelig rolle som koordinatører mellem forskellige systemer (Ibid.:52). Hermed ses det, at indsatsen til børn og unge med psykiatriske vanskeligheder både i 2013 og 2018 udpeges som et område, hvor der er behov for et mere integreret samarbejde mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommuner med henblik på at understøtte den tværsektorielle indsats og skabe mere sammenhængende forløb.

1.2 Manglende kontinuitet og sammenhæng i tværgående forløb

Når der efterlyses kontinuitet og sammenhæng i indsatsen til børn og unge med psykiatriske vanskeligheder, skal dette ses i lyset af, at psykiatrien generelt oplever udfordringer i det tværgående samarbejde. Rapporten “Sammenhæng i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser” konkluderer således, at psykiatriområdet er kendetegnet ved utilstrækkelig sammenhæng mellem sektorer og fagområder (Folker et al. 2017:6). I psykiatriudvalgets bilagsrapport fra 2013 er der på baggrund af danske og internationale erfaringsopsamlinger identificeret en række barrierer for, at der kan etableres

sammenhængende forløb i psykiatrien. Som væsentlige udfordringer peges blandt andet på manglende kendskab til andre fagområders og sektorer lovgivning, kulturforskelle i opfattelsen af professionel identitet og uenighed om mål med indsatsen (Psykiatriudvalget 2013 I:Folker et al. 2017:6). Disse udfordringer skal samtidig ses i sammenhæng med, at forløb på tværs af profession, sektor og politiske niveauer traditionelt er forbundet vanskeligheder (Seemann 1999:99, Martin 2010:7; Folker et al. 2017:14).

Ifølge Janne Seemann, Rasmus Antoft og Jannie Christensen, som forsker i tværgående samarbejde, giver samarbejde på tværs af faggrupper ofte anledning til konflikt, da de enkelte faggrupper kan have en stærk overbevisning om egne faglige måder at udføre arbejdet på (Seemann et al. 2013:181). Hertil påpeger professor Peter Kragh Jespersen, at den enkelte professionelle ud fra sin baggrund og specialisering ofte er overbevist om, at vedkommendes egen løsning er bedst for borgeren (Jespersen 2003:83-84). I forlængelse heraf fremhæver Seemann, Antoft og Christiansen, at forskellige fagprofessionelle ofte har forskellige måder at anskue sociale problemer på, og at dette fører til konflikt om retten til at definere problemer og løsninger (Seemann et al. 2013:184-185). Dette gælder ifølge forfatterne også i indsatsen til børn og unge med psykiatriske lidelser, hvor forskellige syn på psykiske lidelser, sociale problemer og indlæring kan betyde, at et samarbejde mellem eksempelvis læger, psykologer, socialrådgivere og lærere præges af uoverensstemmelser (Seemann et al. 2013:184-185). Hermed påpeger forskningen altså, at forskellige faglige tilgange til, hvordan børns problemer skal forstås og behandles, kan stå i vejen for en samlet opgaveløsning for børn med psykiatriske vanskeligheder.

Et tværgående samarbejde omkring børn og unge med psykiatriske vanskeligheder involverer ud over forskellige fagprofessionelle også forskellige opgave-specialiserede offentlige organisationer. Her viser forskning omkring interorganisatorisk samarbejde, at et frugtbart samarbejde på tværs af organisationer kræver et særligt fokus på relationer mellem organisationer, netværksledelse og tillid mellem de samarbejdende parter (Seemann et al. 2013:198). I det tværsektorielle samarbejde betyder fraværet af en fælles nærmeste leder imidlertid, at den interorganisatoriske ledelse står svagt, samt at samarbejdet ofte finder sted i et ledelsesmæssigt vakuum (Seemann & Gustafsson 2016:10). Derudover kan samarbejde, der involverer forskellige organisationer, ofte besværliggøres af de strukturer, som de professionelle er underlagt, f.eks. i form af de organisatoriske bindinger, som bureaukratiet medfører (Seemann et al. 2013:190). Seemann påpeger desuden, at dysfunktioner i det

tværgående samarbejde kan resultere i, at brugere får begrænset indflydelse og reduceres til statister i eget forløb (Seemann 1999:101, 105).

Det tyder således på at professionsfaglige forskelligheder, manglende tværgående ledelse og organisationsinterne regler og forskrifter kan give udfordringer i det tværgående samarbejde omkring børn og unge med psykiatriske vanskeligheder.

1.3 Politisk fokus på kontinuitet og sammenhæng - netværksmødet som en del af løsningen?

Der har i de senere år været politisk fokus på at skabe en mere sammenhængende og koordineret indsats på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner. Dette kommer blandt andet til udtryk gennem udarbejdelsen af forløbsprogrammer for børn og unge med ADHD, spiseforstyrrelser og angst og/eller depression, som på samme tid har kontakt til det behandlende sundhedssystem og kommunale forvaltninger (Sundhedsstyrelsen 2017a, Sundhedsstyrelsen 2017b). Herudover er der som et led i satspuljeaftalerne for 2014-2017 og 2015-2018 etableret tværfaglige udgående teams i børne- og ungdomspsykiatrien i form af syv projekter i landets fem regioner (Cowi 2018:4). De udgående teams har et brobyggende formål og understøtter forløb med samtidige indsatser på tværs af sektorer. Dette blandt andet gennem etablering af samarbejde mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommunale samarbejdspartnere såsom socialforvaltning, skole-/uddannelsesinstitutioner og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) (Sundhedsstyrelsen 2018:36; Cowi 2018: 6).

Disse initiativer kan ses som et politisk forsøg på at overkomme nogle af de tværgående samarbejdsudfordringer, der er skitseret i det foregående. Et konkret tiltag, som skal medvirke til at styrke den tværgående indsats, er netværksmøder. Således fremhæves netværksmøder i forløbsprogrammer for børn og unge som en samarbejdsform, der kan medvirke til at skabe koordination og sammenhæng på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommune (Sundhedsstyrelsen 2017a:7). Herudover indgår netværksmøder som en del af indsatsen fra de tværfaglige udgående teams i seks ud af de syv satspuljeprojekter (Cowi 2018:9). Hermed fremstår netværksmøder, hvor forældre og aktører i det professionelle netværk mødes i et direkte tværprofessionelt samarbejde, som en samarbejdsform, der i stigende grad anvendes i socialt arbejde med børn og unge med psykiatriske vanskeligheder.

På trods af at netværksmøder i stigende grad anbefales og praktiseres, viser vores litteratursøgning imidlertid, at netværksmøder på tværs af det sociale og sundhedsfaglige arbejde er et relativt uudforsket område (bilag 1). Derudover viser vores litteratursøgning, at særligt bruger- og pårørendeperspektivet er svagt belyst i relation til både netværksmøder og tværprofessionelle møder. Dette er i overensstemmelse med et litteraturreview fra 2015 omkring tværprofessionelt samarbejde om udsathed hos børn og unge, som konkluderer, at der ikke eksisterer forskningsbaseret viden om, hvordan børn, unge eller forældre oplever tværprofessionelt samarbejde (Villumsen et al. 2015:9). Det kan hermed udledes, at der savnes viden om forældres/brugeres oplevelser af både netværksmøder og tværprofessionelle møder, hvilket understøtter vores interesse for at undersøge forældres oplevelser af netværksmøder. I det følgende præsenteres aktuel viden og forskning omkring netværksmøder. Da der eksisterer begrænset viden om netværksmøder, inddrages viden om tværprofessionelle møder generelt, særligt med fokus på forældres/brugers roller på disse møder.

1.4 Viden og forskning om netværksmøder og tværprofessionelle møder

Ifølge Birgit Koldsø er netværksmøder kendetegnede ved at samle relevante aktører i det private og det professionelle netværk (Koldsø 2019:201). Deltagerne på netværksmøder udvælges på baggrund af de roller og opgaver, de bidrager med, og aktørerne på netværksmøder varierer derfor alt efter mødets formål og den konkrete situation (Koldsø 2019:202). Derudover påpeger Koldsø, at netværksmøder ikke er lovbestemte, men at de lever op til politiske intentioner i Serviceloven om, at der i kommunernes arbejde med udsatte børn og unge skal ske en systematisk inddragelse af familie og netværk (Ibid.). Samtidig er netværksmødet ikke en beskyttet titel, og møderne kan derfor både have forskellige formål og form (Socialstyrelsen.dk). På Socialstyrelsens hjemmeside beskrives endvidere, at netværksmøder er en samarbejdsmetode, der har til hensigt at skabe fælles mål på tværs af sektorer og faggrupper, men at møderne afvikles forskelligt i forskellige organisationer. Herudover fremgår det, at der på netværksmøder lægges vægt på inddragelse af forældre, og at der her skabes fælles mål for indsatsen i samarbejde med familien. Det fremhæves dog samtidigt, at der i praksis kan være forskel på graden af inddragelse, og at familien på nogle møder har en fremtrædende rolle, mens andre møder ligner tværfaglige møder mellem professionelle (Ibid.). I forlængelse heraf anfører Koldsø, at netværksmøder i praksis kan afspejle vidt forskellige målsætninger for og tilgange til afvikling af møderne, der spænder fra strukturerede metodiske tilgange med organisatorisk forankring til helt løse former for netværksmøder (Koldsø 2019:201). Det tyder hermed på, at der kan være store

lokale forskelle i netværksmøders konkrete udtryk, hvor både form og formål kan variere. Fælles for de møder, der betegnes netværksmøder, er imidlertid, at de er kendetegnet ved, at relevante aktører samles i et direkte samarbejde, hvor der lægges vægt på forældreinddragelse og etablering af fælles mål i samarbejde med familien.

I forlængelse heraf påpeger Birgitte Zeeberg, som har forsket i tværprofessionelt samarbejde omkring udsatte børn og unge, at samarbejde på tværprofessionelle møder både kan have et koordinerende og et vidensdelende sigte, og at de to formål kan indgå enkeltvist eller i kombination (Zeeberg 2015:290). Zeeberg fremhæver endvidere, at tværprofessionelle møder rummer mulighed for, at professionelle fra barnets netværk gennem videndeling bidrager med forskellige perspektiver på barnets problematikker og dermed skaber en fælles forståelse af barnet, som kan kvalificere beslutninger om det videre forløb (Zeeberg 2015:291). Ifølge Zeeberg muliggør forældreinddragelse på tværprofessionelle møder ideelt set, at de professionelles perspektiver på barnets problematikker udfordres, da professionelle og forældre på disse møder kan understøtte hinanden i en erkendelsesproces, hvor ny viden udvikles. Dette fordrer dog ifølge Zeeberg, at de professionelle indtager en åben, undersøgende og respektfuld position overfor hinanden og overfor barnet og dets familie (Zeeberg 2015:310). Zeeberg fremhæver endvidere, at det i praksis ofte er uklart for familien hvilke forhold, der ligger til grund for vurdering og handling, når flere fagprofessionelle samles og udveksler oplysninger (Zeeberg 2015:280). Hermed ses, at både netværksmøder og tværprofessionelle møder om udsatte børn og unge kan have forskelligartede formål, og at møderne både kan have et koordinerende og et vidensdelende sigte. Derudover ses at inddragelse af forældre er indlejret i netværksmødet som metode samtidig med, at graden af inddragelse i praksis kan variere og begrænses af samarbejdsudfordringer mellem professionelle samt af, at møderne kan opleves som uoverskuelige af forældre.

Flere studier viser i forlængelse af ovenstående, at brugerne kun i begrænset omfang inddrages på tværprofessionelle møder (Andersen et al. 2016; Ravn 2019, Zeeberg 2017; Eskelinen et al. 2008). I en undersøgelse af unges inddragelse i sagsbehandling i Aalborg Kommune konkluderer forskerne på baggrund af observationer af forskellige typer af møder, herunder netværksmøder, at de professionelle har et tydeligt ønske om at inddrage de unge, men at de unge i praksis får en perifer rolle på møderne (Andersen et al. 2016). Hertil påpeger Lena Eskelinen, Søren Peter Olesen og Dorte Caswell, at uenighed og konflikt mellem professionelle kan være en hindring for inddragelse af brugere på tværprofessionelle møder (Eskelinen et al. 2008). I en undersøgelse baseret på

observationer af mødeforløb i forbindelse med rundbordssamtaler viser forskerne således, hvordan fagprofessionelles kamp om positioner og indflydelse på mødernes udfald foregår hen over hoved på brugerne (Eskelinen et al. 2008). Heroverfor fremhæver Morten Ejrnæs, der har forsket i tværprofessionelt samarbejde omkring udsatte børn, at professionel uenighed kan være en fordel på tværprofessionelle møder, da de professionelles uoverensstemmelser i sig selv kan give mulighed for, at børn og forældres perspektiv repræsenteres i et tværfagligt forum (Ejrnæs 2004:115). Forskningen påpeger således på den ene side, at konflikter og uoverensstemmelser kan vanskeliggøre brugerinddragelse, mens der på den anden side argumenteres for, at tilstedeværelsen af flere faglige perspektiver kan understøtte, at også børn og forældres perspektiv repræsenteres på tværprofessionelle møder.

I forlængelse heraf påpeger lektor og mødeforsker Ib Ravn, at en tydelig mødeledelse har stor betydning for, hvorvidt den enighed og uenighed, som kan være til stede på tværprofessionelle møder, kommer i spil på hensigtsmæssige måder. Ravn peger endvidere på mødelederens ansvar for dels at facilitere, at mødet frembringer et passende resultat, dels at sikre at alle deltagere involveres i en grad, hvor de oplever, at deres synspunkter bliver hørt og taget alvorligt (Ravn 2019:59). Herudover fremhæver Ravn, at en dagsorden kan medvirke til at skabe struktur i mødets indhold og sikre, at alle får mulighed for at komme til orde (Ibid.:57-58). Mange møder er imidlertid præget af en tøvende og diffus mødeledelse, hvilket ifølge Ravn betyder, at særligt mødeuvante borgere eller pårørende får vanskeligt ved at komme til orde (Ibid.:55).

Hvor Ravn sætter borgerens mulighed for at blive inddraget på tværprofessionelle møder i forbindelse med konkrete omstændigheder vedrørende dagsorden og mødeledelse, fremhæver Birgitte Zeeberg, at spørgsmålet om forældres deltagelse på tværprofessionelle møder skal forstås i lyset af styrings- og lovgivningsmæssige forhold. I en analyse af et enkelt sagsforløb viser Zeeberg således, at samarbejdet på et netværksmøde mellem børne- og ungdomspsykiatri og en kommunal børnefamilieafdeling udfordres af, at den kommunale sagsbehandler som følge af en centraliseret beslutningsstruktur og styringslogik i socialforvaltningen ikke indgår aktivt i dialogen på netværksmødet. Dette forringer ifølge Zeeberg familiens mulighed for deltagelse på mødet, samtidig med at også muligheden for koordination og vidensdeling reduceres (Zeeberg 2017:244). Hermed peger Zeeberg på, at samarbejde på netværksmøder kan være begrænset af de strukturer, som de professionelle er underlagt, hvilket indikerer, at netværksmøder på tværs af børne- og

ungdomspsykiatri og kommuner kan rumme nogle af de samme udfordringer, som eksisterer i det tværgående samarbejde generelt.

1.5 Sammenfattende om netværksmøder i det tværgående samarbejde

Vi har i det foregående vist, at netværksmøder anbefales og praktiseres som en samarbejdsform, der skal skabe en mere helhedsorienteret indsats på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner. Det er i forlængelse heraf interessant, at *netværksmødet* ikke er en beskyttet titel, og at møderne derfor er åbne for fortolkning og får deres konkrete udtryk i praksis. Det er endvidere interessant, at netværksmøder er kendetegnede ved, at der lægges vægt på forældreinddragelse, hvor mål for indsatsen formuleres i samarbejde med familien, samtidig med at empiriske studier viser, at brugerinddragelse på netværksmøder specifikt og tværprofessionelle møder generelt er begrænset. Samtidig påpeger en enkelt forsker, at samarbejde på netværksmøder på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner er begrænset af de strukturer, som de professionelle er underlagt, og at dette har betydning for forældres mulighed for at blive inddraget på netværksmøder (Zeeberg 2017). Det tyder således på, at netværksmøder kan ses som en samarbejdsform, som har til hensigt at afhjælpe udfordringer i det tværgående samarbejde, men at udfordringer alligevel kan manifestere sig på møderne. Netværksmøder på tværs af det sociale og sundhedsfaglige område er samtidig et relativt uudforsket fænomen, og i og med at ovennævnte studier er kendetegnet ved ikke at være baseret på brugernes oplevelser, er det især bruger- og pårørendeperspektivet, der er underbelyst.

Med dette afsæt ønsker vi at undersøge, hvordan forældre oplever netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien. Særligt er vi interesserede i, hvilke positive og negative oplevelser forældre har med netværksmøder, og hvordan de oplever sig inddragede på disse møder. Viden om forældrenes oplevelser skal sammen med viden om den kontekst, som netværksmøderne er indlejret i bidrage til at identificere netværksmødets muligheder og begrænsninger.

1.6 Problemformulering

Ovenstående leder over i specialets problemformulering og to underspørgsmål:

Hvordan oplever forældre netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland, og hvilke muligheder og begrænsninger kan der identificeres i relation til disse møder?

Underspørgsmål:

1. *Hvad kendetegner det tværgående samarbejde og netværksmøder på tværs af sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner?*
2. *Hvordan oplever forældre netværksmøder, herunder:*
 - *Hvilke positive og negative oplevelser har forældre med netværksmøder?*
 - *Hvordan oplever forældre sig inddraget på netværksmøder?*

Problemformuleringen besvares gennem en kvalitativ undersøgelse, som foretages på to Børne- og ungdomspsykiatriske sengeafsnit i Region Midtjylland. Når vi vælger at foretage undersøgelsen i en bestemt lokation, er dette begrundet i, at netværksmøder praktiseres vidt forskelligt i forskellige sammenhænge, hvilket indebærer, at forældres oplevelser af netværksmøder nødvendigvis må forstås i lyset af netværksmødets kendetegn i den specifikke kontekst. Vi er inspireret af den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang, og empirien indsamles derfor gennem semistrukturerede interviews med henholdsvis en professionel nøgleperson og fem forældre til indlagte børn. Forud for interviewene med de fem forældre foretager vi endvidere observationer af de netværksmøder, som forældrene deltager i for derigennem at kvalificere vores interviews. Første underspørgsmål besvares gennem et nøglepersoninterview samt evalueringer af tværfaglige udgående teams og interne dokumenter fra børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, Region Midtjylland. Andet underspørgsmål besvares gennem interviews med forældre. Afsluttende følger en diskussion, hvor vi med afsæt i indsigter fra problemfeltet og de to underspørgsmål identificerer netværksmødets muligheder og begrænsninger.

1.7 Afgrænsning af målgruppe

I specialet afgrænses målgruppen til forældre til børn indlagt på sengeafsnit Aarhus eller sengeafsnit Viborg, Aarhus Universitetshospital, Region Midtjylland. Børn indlagt på de to sengeafsnit er kendetegnet ved at have så svære psykiatiske vanskeligheder, at disse ikke kan udredes og/eller behandles i ambulant regi (Eefsen 2018:6). Målgruppen på de to sengeafsnit er børn i alderen 7-13 år. Denne afgrænsning indebærer, at vi har at gøre med børn, som i henhold til Børnekonventionens bestemmelser har ret til at blive inddraget i eget forløb, men som i kraft af, at de er under 15 år, ikke har partsstatus (Zeeberg 2015:293). Ifølge Zeeberg deltager børn og unge i praksis sjældent selv i det direkte tværprofessionelle samarbejde, men repræsenteres på møder af forældrene, som dermed er de vigtigste samarbejdspartnere i relation til deres børn (Zeeberg 2015:293). Dette gælder også de netværksmøder, vi undersøger. Vi er bevidste om, at der kan være interessemodsætninger mellem børn, forældre og professionelle, og at professionelle kan definere behov hos barnet, der bestrides af forældre. Dette kan selvsagt have betydning for, hvordan forældre oplever netværksmøder, men med dette in mente giver forældreperspektivet os en unik mulighed for at opnå indsigt i forældres oplevelser af netværksmøder.

1.8 Begrebsafklaring

1.8.1 Tværgående samarbejde

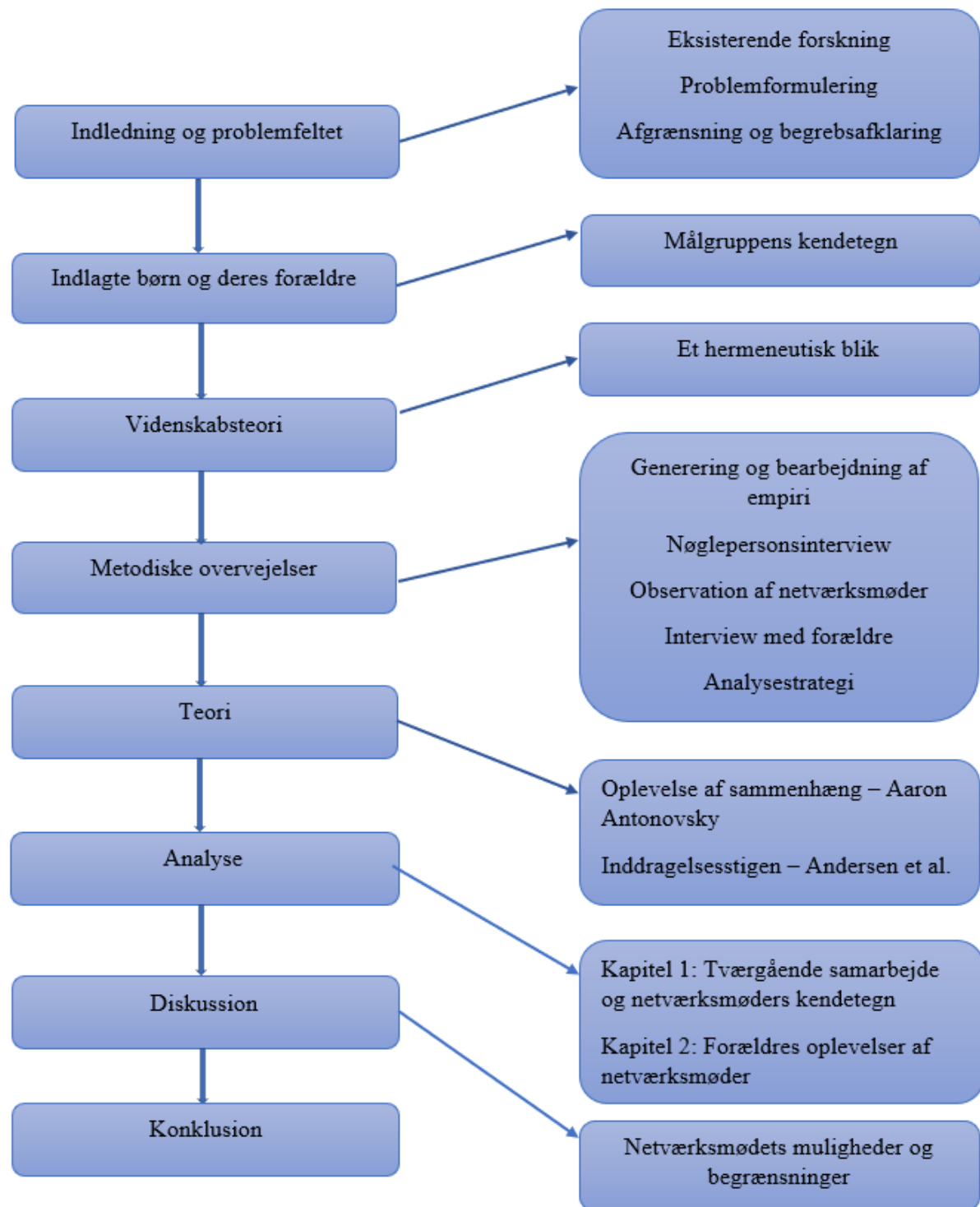
I specialet anvendes begrebet tværgående samarbejde som en betegnelse for samarbejdet på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner. Dette samarbejde udmærker sig ved at gå på tværs af både profession og sektor. Samarbejde på tværs af professioner betyder, at det involverer professionelle fra forskellige professioner, som i nærværende undersøgelse omfatter socialrådgivere, psykologer, lærere, pædagoger, og sygeplejersker. Samarbejde på tværs af sektorer indebærer, at samarbejdet sker på tværs af organisationer forankret i forskellige sektorer, som her er børne- og ungdomspsykiatri, socialforvaltning og skole.

1.8.2 Inddragelse af forældre

Når vi i specialet interesserer os for, hvordan forældre inddrages på netværksmøder, anskuer vi inddragelse som en envejsproces, hvor de professionelle inddrager forældrene (Andersen 2017:39). Derudover har vi en forståelse af inddragelse som et differentieret begreb, der ikke lader sig indfange med en entydig definition. Inddragelse ses således ikke blot som et spørgsmål om inddragelse eller ikke inddragelse, men som forskellige grader af inddragelse (Andersen et al. 2016:10), hvilket udfoldes yderligere i afsnit 6.2.

2. Projektdesign

Nedenstående figur illustrerer specialets opbygning.

Figur 1: Figuren illustrerer projektets struktur

3. Kort om børn indlagt i psykiatrien og deres forældre

Når et barn er indlagt i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland, befinder både barn og forældre sig i en socialt sårbar og udsat position. Dette følger blandt andet af, at målgruppen for døgnindlæggelse på de to sengeafsnit udgøres af børn med svære psykiatriske vanskeligheder. De indlagte børn er således beskrevet som børn med de mest komplekse børnepsykiatriske tilstande, ofte med mange samtidige diagnoser (Eefsen 2018:6). Børnene har forud for indlæggelsen hyppigt adskillige ambulante behandlingstiltag bag sig, ligesom de ofte har oplevet langvarig mistroivsel med længerevarende skolevægring og social isolation (Ibid.:). Dette betyder endvidere, at forældrene må formodes at befinde sig i en særdeles belastende situation, med et barn, som er alvorlig sygt, og som typisk har et langvarigt og kompliceret forløb bag sig. At både børn og forældre befinder sig, i udsatte positioner understøttes af en større kortlægning, som SFI har foretaget blandt 11-årige børn med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser og deres familier (Bengtsson et al. 2011). Kortlægningen viser således, at børn med funktionsnedsættelser sammenlignet med andre børn oftere oplever vanskeligheder med at indgå i socialt samvær, har flere konflikter med jævnaldrende, har færre venner, bliver mobbet hyppigere og oplever oftere koncentrationsproblemer. Forældrene bruger sammenlignet med andre forældre mere tid med deres barn, og mødre har flere stresssymptomer og en lavere tilknytning til arbejdsmarkedet (Ibid.:9-10). Samlet konkluderer kortlægningen, at familierne har en udfordrende hverdag, hvor de har svært ved at få arbejds- og familieliv til at hænge sammen (Ibid.:15). Målgruppen i kortlægningen er børn med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, men børn med psykiatriske vanskeligheder udgør en stor andel af børnene i undersøgelsen (Ibid.:37), og resultaterne kan derfor med et vis forbehold overføres til indlagte børn og deres forældre. Samtidig må det formodes, at indlagte børn og deres forældre som følge af deres aktuelle situation befinder sig i en særlig udsat position sammenlignet med målgruppen for kortlægningen. Udover den belastning det er at have et barn med svære psykiatriske vanskeligheder, kan forældre til indlagte børn i forlængelse af tværgående samarbejdsudfordringer skitseret i det foregående opleve, at det er vanskeligt at navigere i krydsfeltet mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommunale indsatser. Hertil kommer, at forældre til børn med psykiatriske diagnoser kan opleve, at det er svært at få den fornødne hjælp til deres børn. Således viser en kvalitativ undersøgelse blandt ni forældre til børn med neuropsykiatriske diagnoser, at forældre oplever samarbejdet med den kommunale børne- familieafdeling som udfordrende og belastende og som en kamp om at få hjælp (Moesby-Jensen & Moesby-Jensen 2016:388). Det tyder således på, at både indlagte børn og deres

forældre af flere grunde befinder sig i sårbare og udsatte positioner, og det er i denne socialt sårbare og udsatte position, at forældre deltager på netværksmøder.

4. Et hermeneutisk blik

I specialet ønsker vi at undersøge, hvordan forældre oplever netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland for derefter at pege på hvilke muligheder og begrænsninger, der kan identificeres i relation til disse møder. Det er med denne erkendelsesinteresse nærliggende at søge indsigt i forældres subjektive oplevelser af netværksmøder for derefter at fortolke deres fortællinger omkring møderne. Da vi søger en fortolkende forståelse af forældres oplevelser, og da vi er bevidste om, at vores forforståelser har betydning for den viden, der genereres, anlægges en hermeneutisk tilgang, hvilket uddybes og diskuteres i det følgende. Herudover redegøres for vores forforståelse, da denne har betydning for alle stadier i forskningsprocessen.

Hermeneutik er oldgræsk og betyder fortolkningskunst (Juul 2012:107). Indenfor den hermeneutiske tilgang er det en epistemologisk grundpræmis, at erkendelse af fænomener aldrig sker forudsætningsløst. Der er altid tale om fortolkning af virkeligheden, som potentielt kunne se anderledes ud, og det er derfor heller ikke muligt at opnå sikker viden. Når vi i specialet ønsker at fortolke forældres beskrivelser af netværksmøder, er det i forlængelse heraf begrundet i, at den menneskelige oplevelsesverden ikke er umiddelbar tilgængelig (Juul 2012:108). Samtidigt er det et centralt opmærksomhedspunkt, at fortolkninger altid er usikre, da de ikke bygger på nøjagtige og præcise målinger og observationer, men i stedet hviler på evnen til at fremfortolke en mening, som er umiddelbart skjult (Ibid.:109).

4.1 Forforståelse af tværgående samarbejde og netværksmøder

I tråd med den hermeneutiske tilgang har vi en forståelse af, at vi ikke kan agere neutrale observatører, og at vi tilgår vores undersøgelse med fordomme eller forforståelser, som er udgangspunktet for at forstå, hvordan forældre oplever netværksmøder. Vores forforståelse er desuden en forudsætning for at opnå nye erkendelser og uden denne, er det ikke muligt at opstille relevante spørgsmål for vores undersøgelse (Ibid.:122). Når vi gør os vores forforståelse bevidst, muliggør vi samtidig, at denne bringes i spil, hvorved vi kan opnå nye erkendelser som et led i den hermeneutiske cirkel. En tydeliggørelse af vores forforståelse har endvidere til hensigt at skabe transparens i undersøgelsesprocessen. Nedenfor ekspliciteres vores forforståelse, som konkret udspringer af vores

erfaringer og tidligere jobs som henholdsvis sygeplejerske og socialrådgiver, samt af vores teoretiske viden og kendskab til feltet opnået gennem tidligere projekter på kandidatuddannelsen i socialt arbejde og vores indledende indlæsning i feltet.

Vi har en forforståelse af, at samarbejde på tværs af sektorer og professioner ofte er vanskeligt og konfliktfyldt. Denne forståelse udspringer dels af vores egne erfaringer fra praksis, dels af et tidligere projekt, hvor vi finder, at de professionelle oplever, at det tværgående samarbejde i grænsefladen mellem børnehaver og socialforvaltning er forbundet med udfordringer (Bilde & Mosegaard 2018). Forståelsen af tværgående samarbejde som en vanskelig disciplin er yderligere blevet bekræftet via empiriske undersøgelser og forskningslitteratur inden for feltet. Vi har i forlængelse heraf også en forforståelse af, at det tværgående samarbejde, der sker på netværksmøder, kan være præget af udfordringer, som konkret kan få betydning for, hvordan forældre oplever netværksmøder. Herunder har vi en forforståelse af, at disse udfordringer kan betyde, at forældre ikke inddrages på netværksmøder, og at forældre kan opleve, at samarbejde på netværksmøder sker hen over hovedet på dem. Samtidigt har vi en forforståelse af, at det ikke blot er et spørgsmål om inddragelse eller ikke inddragelse men om forskellige grader af inddragelse.

5. Metodiske overvejelser

I besvarelsen af specialets problemformulering og de dertilhørende underspørgsmål er vi inspireret af den kvalitative tilgang. Dette fordi kvalitative metoder er velegnede til at undersøge, hvordan noget opleves, fremtræder, gøres, siges eller udvikles samtidigt med, at der søges en fortolkende forståelse heraf (Brinkmann & Tanggaard 2015:17-18). Da vi søger at forstå forældres oplevelser af netværksmøder i lyset af netværksmødernes kendetegn i den specifikke kontekst, og da vi ønsker at sætte vores forforståelse i spil gennem undersøgelsesprocessen, vælger vi at kombinere forskellige metoder indenfor den kvalitative tradition. Det drejer sig specifikt interview med en professionel nøgleperson, deltagende observation på netværksmøder og kvalitative interviews med forældre omkring deres oplevelser af netværksmøder. Gennem alle undersøgelsens faser reflekterer vi over, hvordan vi med vores teoretiske og metodiske valg sikrer, at vi rent faktisk undersøger det, vi sigter mod med specialets problemformulering for derigennem at understøtte specialets gyldighed.

Nærværende afsnit omhandler måden, hvorpå vi har indsamlet og bearbejdet empiriske data med henblik på at besvare specialets problemformulering og underspørgsmål. Formålet er at beskrive, diskutere og begrunde de væsentligste metodologiske valg for herigennem at skabe gennemsigtighed omkring valgene og deres betydning. Afsnittet indledes med overvejelser omkring adgang til feltet. Dernæst behandles nøglepersonsinterview og udvælgelse af netværksmøder/forældre. Herefter følger afsnit om henholdsvis observationer af netværksmøder og interviews med forældre. Afslutningsvis behandles transskribering og analysens fremgangsmåde i analysestrategien. Da etiske overvejelser er en del af alle forskningsprocessens faser, indgår disse løbende.

5.1 Adgang til feltet

I udvælgelsen af de to sengeafsnit i Region Midtjylland har det været afgørende, at der er tale om børnepsykiatriske afdelinger, hvor der afvikles netværksmøder. Da netværksmøder afvikles forskelligt i forskellige kontekster, er det imidlertid vanskeligt på forhånd at afgøre, hvad der er særligt ved en given børnepsykiatrisk afdelings organisering af netværksmøder. Den forskelligartede afvikling af netværksmøder betyder desuden, at vi, uanset hvilken kontekst vi kigger ind i, vil stå i en situation, hvor netværksmøder i den pågældende kontekst kan adskille sig fra netværksmøder i en

anden kontekst. Når vi vælger at undersøge netværksmøder på to sengeafsnit i Region Midtjylland, er det derfor primært begrundet i, at de viser interesse for at medvirke i vores undersøgelse.

Vores kontakt til feltet indledes med en skriftlig henvendelse til en ledende overlæge i Børne- og ungdomspsykiatrien, Aarhus Universitetshospital, hvor vi introducerer vores overvejelser omkring at lave en kvalitativ undersøgelse, der kombinerer observationer af netværksmøder og interviews med forældre (bilag 2). Den ledende overlæge indvilliger i at medvirke i undersøgelsen, hvilket begrundes med et ønske om at opnå indsigt i forældres oplevelser af netværksmøder. Vi aftaler samtidig, at vi fremsender et eksemplar af det færdige speciale. Adgang til feltet kan i sig selv sige noget om det felt, der studeres (Kristiansen & Krogstrup 1999:134-135). Vi vurderer i forlængelse heraf, at vores lette adgang til feltet kan tilskrives en ledelsesmæssig interesse i at undersøge forældres oplevelser af netværksmøder, efter at disse for nyligt er blevet en fast del af alle længerevarende indlæggelser på sengeafsnittene i både Aarhus og Viborg.

Efter at have givet tilsagn om at indgå i vores undersøgelse formidler den ledende overlæge kontakt til en medarbejder, som anmodes om, at være behjælpelig med gennemførelsen af vores undersøgelse. Denne medarbejder, som fremadrettet benævnes "nøgleperson", indgår dels som interviewperson i vores undersøgelse og fungerer dels som gatekeeper i forbindelse med udvælgelsen af netværksmøder/forældre. Nøglepersonen, som er ansat i en delt stilling på sengeafsnittet i Aarhus og sengeafsnittet i Viborg, er fast mødeleder på de koordinerende netværksmøder på begge sengeafsnit og har som følge heraf et indgående kendskab til de netværksmøder, som er genstand for vores undersøgelse.

5.2 Interview med nøgleperson

Vi afholder tidligt i specialeprocessen et møde med nøglepersonen, hvor vi både indgår praktiske aftaler omkring vores undersøgelse og foretager et kvalitativt interview. Interviewet med nøgleperson har dels til hensigt at generere en faktuel og beskrivende viden omkring afviklingen af netværksmøder på de to sengeafsnit, dels at give os et indblik i, hvordan nøglepersonen oplever netværksmøderne. Interviewet anvendes i kapitel 1 i en analyse og diskussion af, hvad der kendetegner netværksmøder i den specifikke kontekst, samt i den afsluttende diskussion af netværksmødets muligheder og begrænsninger. Rent metodisk bidrager interviewet med nøglepersonen endvidere til at nuancere

vores forforståelse af netværksmøder, således at denne efterfølgende kan sættes i spil i interviews med forældre.

Interviewet er på forhånd rammesat til cirka en time, det finder sted på sengeafsnittet i Aarhus og lydoptages efter aftale med nøglepersonen. Vi har forud for interviewet gjort os nogle etiske overvejelser, da vi ser et etisk dilemma i, at nøglepersonen er anmodet om deltagelse af en leder (Statens Samfundsvidenskabelige forskningsråd 2002, I: Carlsen 2018:256). Herudover er vi bevidste om, at vi ikke kan tilbyde fuld anonymitet, da ledelse og øvrige medarbejder i børne- og ungdomspsykiatrien vil kunne genkende nøglepersonen. På den baggrund vælger vi forud for interviewet at give en grundig briefing, hvor vi beskriver formålet med vores undersøgelse og præsenterer de temaer, vi forventer at komme omkring i interviewet. Vi indhenter desuden et skriftligt samtykke (bilag 3), ligesom vi tilbyder at tilsende det transskriberede interviewmateriale og de afsnit af specialet, hvor nøglepersonen indgår, hvilket hun dog ikke ønsker.

Selve interviewet gennemføres som et semistruktureret kvalitativt interview med udgangspunkt i en interviewguide, som er struktureret ud fra fire overordnede temaer (bilag 4) (Kvale & Brinkmann 2015:185). Det første tema er “af indledende karakter” og har til hensigt at give os viden om konteksten og skabe en god kontakt gennem spørgsmål, som vurderes at være ligetil at besvare (Ibid.:190). Andet tema omhandler netværksmødets organisatoriske og juridiske rammer og skal afdække områder af feltet, som det ikke har været muligt at opnå viden om gennem dokumenter. Herefter følger et tema vedrørende inddragelse og forældres roller på netværksmøder. Afslutningsvis et tema som søger at indfange nøglepersonens oplevelser af netværksmødets muligheder og begrænsninger. Vi har på forhånd aftalt, at det primært er den ene af os, der stiller spørgsmål, og at den anden supplerer, når det falder naturligt. I selve interviewsituationen vælger vi at introducere interviewguidens overordnede temaer for dernæst at forfølge retningen i nøglepersonens svar og spørge åbent og uddybende ind til det, hun fortæller. Dette både af dynamiske hensyn men også fordi vi ønsker at være åbne for nye indsigter, da vi undersøger et fænomen, som er forskningsmæssigt underbelyst. Interviewet forløber planmæssigt, og vi oplever, at der i interviewsituationen skabes en god kontakt, at vi får belyst temaerne i vores interviewguide, og at nøglepersonen giver righoldige og nuancerede beskrivelser af netværksmøderne på de to sengeafsnit. Samtidig oplever vi, at interviewet med nøglepersonen bibringer nye indsigter og nye forståelser. Således giver interviewet med nøglepersonen blandt andet anledning til, at vi i de efterfølgende interviews med forældre vælger at

undersøge, hvordan forældre oplever sig forberedt forud for netværksmøderne. Interviewet transskriberes efterfølgende, hvilket uddybes i afsnit 5.6.

5.3 Udvalgelse af netværksmøder og forældre

Selve udvælgelsen af netværksmøder og forældre til interviews foretages af vores nøgleperson og gatekeeper. Når en undersøgelse vedrører formelle organisationer, sker adgangen til feltet ofte via en gatekeeper, hvilket altså også er tilfældet her (Kristiansen & Krogstrup 1999:140). Det kan ses som en svaghed, at vi ikke selv har haft mulighed for at kontrollere udvælgelsen af netværksmøder og forældre. Vi vurderer imidlertid, at alle potentielle forældre er anmodet om deltagelse, og at der dermed ikke er sket en selektion i forbindelse med udvælgelsen. Når kontakten etableres via vores nøgleperson, kan det ses som et etisk dilemma, at forældrene bliver anmodet om deltagelse af en person, som de er i et potentielt afhængighedsforhold til. Problematikken vedrører både, at afhængighed kan gøre det vanskeligt for forældre at sige nej til deltagelse og spørgsmål om anonymisering (Carlsen 2018:259). For at sikre at deltagelse sker på et informeret grundlag, udarbejdes en projektbeskrivelse og en samtykkeerklæring, som nøglepersonen udleverer til forældrene i forbindelse med, at de anmodes om deltagelse, hvilket er i overensstemmelse med god forskningsetik (Statens Samfundsvidenskabelige forskningsråd 2002, I: Carlsen 2018:256) (Bilag 5 og 6). Herudover vælger vi at anonymisere forældrene i undersøgelsen med betegnelsen forældre 1, forældre 2 etc., ligesom vi bevidst undlader at bruge oplysninger, som kan være personhenførbare.

Vi fastsætter på forhånd antallet af observationer/interviews til fem, da dette ses som et realistisk antal indenfor undersøgelsens rammer, ligesom vi har en erkendelse af, at vores undersøgelse kan være forbundet med besvær for både forældre og feltet. Antallet er desuden begrundet i, at vi vurderer, at vi med fem observationer/interviews har mulighed for at foretage en nuanceret analyse af den indsamlede empiri og opnå en dybdegående forståelse af forældrenes oplevelser samtidig med, at der kan peges på eventuelle mønstre (Brinkmann & Tanggaard 2015:32). I løbet af datasindsamlingsprocessen reduceres antallet af observationer/interviews til fire, da et forældrepar trækker deres tilsagn om deltagelse tilbage. Vi vurderer imidlertid, at undersøgelsen også med fire observationer/interviews opfylder sit videnskabelige formål. Dette indebærer, at vi konkret observerer fire netværksmøder og foretager fire interviews med henholdsvis tre mødre og et forældrepar.

Vi har i forbindelse med vores adgang til feltet og undersøgelsen generelt overvejet etiske problemstillinger forbundet med at bede om adgang til netværksmøder og efterfølgende interviewe forældre i sårbare positioner. Her har vi blandt andet afvejet hensynet til forældrenes situation over for vigtigheden af at få forældres perspektiver på netværksmøder som en samarbejdsform, der både anbefales og praktiseres. En væsentlig begrundelse for at gennemføre undersøgelsen er således, at der savnes viden om forældres oplevelser af netværksmøder. I selve tilrettelæggelsen af vores undersøgelse er vi i forlængelse heraf optagede af ikke at volde unødigt besvær for forældrene samtidig med, at vi ønsker, at deltagelse i undersøgelsen bliver positiv oplevelse for forældre, der stiller deres tid, erfaringer og forståelser til rådighed for os. Dette er desuden i overensstemmelse med god videnskabelig praksis, der tilsiger, at et forskningsprojekt skal forberedes, udføres og formidles således, at de involverede parter lider mindst mulig overlast (Carlsen 2018:254).

5.4 Deltagende observation på netværksmøder

Forud for interviewene med de fem forældre foretager vi observationer af de netværksmøder, som forældrene deltager i, for derigennem at kvalificere vores interviews. Dette fordi kombinationen af de to metoder har nogle metodiske styrker, der kan højne kvaliteten af undersøgelsen. Således argumenterer Merete Monrad for, at observationer forud for et interview reducerer risikoen for, at forskeren misforstår det, interviewpersonen fortæller som følge af manglende kendskab til konteksten (Monrad 2018:120). Herudover ønsker vi med vores observationer at sætte vores forforståelse i spil, ved at vi i interviewet med forældrene kan spørge til deres oplevelse af konkrete hændelser, som vi har observeret og undret os over på netværksmødet. Dertil har vi en forventning om, at vores tilstedeværelse på netværksmødet i sig selv kan virke tillidsskabende og bidrage til en større fortrolighed i interviewsituationen, hvilket kan styrke kvaliteten af vores interviewdata. I det nedenstående beskrives og diskuteres metodiske valg i forbindelse feltroller og iscenesættelse af observationer, hvorefter vores observationsguide præsenteres.

5.4.1 Feltrøller og iscenesættelse af observationer

I vores undersøgelse ønsker vi at observere netværksmøderne samtidigt med, at vi påvirker feltet mindst muligt. Ifølge Szulevich kan man til dette formål indtage rollen som “fluen på væggen”, som primært er af observerende karakter og marginalt deltagende (Szulevich 2015:82). Vi har derfor på

forhånd aftalt med vores nøgleperson, at vi indtager en tilbagetrukken rolle under netværksmøderne, og at vi ikke sidder med om bordet, som de øvrige deltagere. Dette er både begrundet i, at vi fra en mere tilbagetrukken position har et bedre overblik over deltagerne men også i, at vi ud fra etiske og metodiske hensyn ønsker at forstyrre mødet mindst muligt. Vi giver ved mødets start en kort præsentation af os selv og fortæller, at vi i vores speciale undersøger, hvordan forældre oplever netværksmøder. I præsentationen fortæller vi desuden, at vi primært er optaget af selve mødeformen, og at vi tager noter undervejs. Vi er opmærksomme på, at vi med vores blotte tilstedeværelse kan forstyrre den orden, som almindeligvis hersker på møderne, og at “forskereffekten” kan betyde, mødedeltagerne agerer anderledes, end de ellers ville have gjort (Monrad 2019:121). Vores erfaring fra observationerne er dog, at deltagerne ikke umiddelbart tager notits af vores tilstedeværelse, og flere forældre fortæller også ved det efterfølgende interview, “at de havde glemt, vi var der”.

5.4.2 Udarbejdelse af observationsguide

Observationer kan foretages med et bestemt afgrænset sigte, eller de kan være åbne og eksplorative (Szulevich 2015:82). Schulevich argumenterer for, at korttidsetnografi, som henviser til situationer, hvor forskeren har kort tid i feltet, kræver god forberedelse og fordrer et solidt kendskab til centrale (teoretiske) diskussioner på det undersøgte felt. Her bør forskeren ifølge Szulevich overveje at anvende en observationsguide, som giver observationerne retning og fokus (Ibid.:89). Da vi i vores undersøgelse observerer konkrete møder og dermed har kort tid til at foretage vores observationer, finder vi det hensigtsmæssigt at udarbejde en forholdsvis struktureret observationsguide med temaer, som udspringer af vores forforståelse og forskningsinteresse. Temaerne har blandt andet til hensigt at skærpe vores blik for hændelser på mødet, som relaterer sig til inddragelse, ligesom vi er optagede af, hvordan mødets formål præsenteres, og hvordan mødet er struktureret. Dette fordi vi på baggrund af viden om netværksmøder skitseret i problemfeltet og interviewet med nøglepersonen har en forståelse af, at møderne kan variere i både form og formål.

Observationsguidens første tema søger en overordnet beskrivelse af selve konteksten, herunder mødelokalet, stemningen, eventuelle afbud fra deltagere, deltagernes placering i rummet, samt hvordan der hilses på forældrene. Derefter et tema som omhandler, hvordan mødet indledes, og om der sker en præsentation af deltagere, mødets formål, dagsorden og deltagernes rolle på mødet. Tredje tema vedrører strukturen på mødet, herunder om der sættes en tidsramme, om den overholdes, og om en eventuel dagsorden følges. Herefter et tema som omhandler inddragelse af forældre, herunder om

forældrene inviteres til at komme med beskrivelser af barnet eller forslag til indsatser, og om de beskrivelser og forslag til indsatser, som præsenteres af de professionelle, søges verificeret hos forældrene. Endelig et tema omhandlende mødets afslutning, herunder aftaler og planer (Bilag 7).

Når vi vælger at foretage observationer, som er forholdsvis strukturerede, betyder det imidlertid, at de på forhånd valgte temaer, er bestemmende for, hvad vi kigger efter, og at der kan være væsentlige aspekter ved netværksmødet, som vi ikke har blik for. Vi søger derfor også at være åbne over for hændelser på mødet, som gør indtryk, selvom de ikke indgår i guiden. Et eksempel herpå er en observation af, at de professionelle ved mødets afslutning aftaler at holde kontakten og "snakke sammen" om det videre forløb, hvilket vi spørger ind til i det efterfølgende interview. Det er endvidere centralt, at vores observationsnoter ikke er rene registreringer men en fortolkning af det, der udspiller sig på mødet, som ifølge Monrad både afhænger af vores udvælgelse, forforståelse, teoretiske udgangspunkter og metodiske valg (Monrad 2018:107). Det er således denne fortolkning, som sættes i spil i det efterfølgende interview med forældrene, hvilket udfoldes i nedenstående afsnit.

5.5 Kvalitative interviews med forældre

Da vi interesserer os for forældres oplevelser af netværksmøder, vælger vi at foretage kvalitative interviews. Dette fordi kvalitative interviews gør det muligt at få adgang til menneskers livssituation, meninger, holdninger og oplevelser, ligesom metoden er velegnet til at indfange og give indblik i menneskers oplevelser af forskellige fænomener i deres livsverden (Brinkmann & Tanggaard 2015:30-31). Med udgangspunkt i kvalitative interviews ønsker vi således, at foretage en dybdegående analyse af, hvordan forældre oplever netværksmøder, herunder hvad de oplever som henholdsvis positivt og negativt ved de møder, de netop har deltaget i, og hvordan de oplever sig inddraget. Nedenstående afsnit beskriver og diskuterer de metodiske valg i forbindelse med udarbejdelse af interviewguide, iscenesættelse af interviewet og erfaringer fra interviewsituationen.

5.5.1 Udarbejdelse af interviewguide

Vi vælger at foretage semistrukturerede interviews, som gennemføres med udgangspunkt i en interviewguide, der indeholder en oversigt over temaer, som vi ønsker at afdække og forslag til spørgsmål (Kvale & Brinkmann 2015:185) Når vi vælger semistrukturerede interviews skyldes det, at vi ønsker at få belyst de temaer, som vi med afsæt i vores forforståelse finder relevante samtidig

med, at interviewet skal være tilpas åbent og eksplorativt til, at forældrene kan udtrykke sig med egne ord, og vi kan forfølge de tematikker, som forældrene bringer op. Dette ikke mindst fordi netværksmødet og forældres oplevelse heraf er et underbelyst fænomen. Samtidig giver en interviewguide med konkrete forslag til spørgsmål os en sikkerhed for, at vi som utrænede interviewere kommer omkring de ønskede temaer.

I udarbejdelsen af interviewguiden er vi styret af vores forforståelse og vores forskningsinteresse, og guiden er således udformet på baggrund af vores erfaringer med tværprofessionelle møder, viden om tværgående samarbejde, teoretisk viden om inddragelse, og forhåndsviden opnået gennem interviewet med vores nøgleperson. Interviewguiden er struktureret gennem tre temaer, som har til hensigt at udfolde forældrenes oplevelser af netværksmødet (bilag 8):

- *Overordnet oplevelse samt positive og negative oplevelser:* Det første tema vedrører forældrenes oplevelser af netværksmødet og er af eksplorativ karakter og uden reference til teori. Her spørges åbent ind til forældrenes umiddelbare tanker og oplevelser af mødet, og til hvad forældrene oplever som særlig positivt og negativt ved mødet.
- *Inddragelse:* Det andet tema består af en række spørgsmål, som har til hensigt at afdække, hvordan forældrene oplever sig inddraget, herunder hvilken forståelse forældrene har af deres rolle på netværksmødet, og hvilken betydning de tillægger inddragelse. Spørgsmålene om inddragelse er udformet med reference til centrale begreber i den valgte teori om inddragelse, men for ikke at “teori-forurene” interviewguiden anvendes dagligdags begreber til at indfange betydningen.
- *Hvad kom der ud af mødet?:* Interviewguidens tredje tema omhandler forældrenes forventninger til mødet og oplevelser af, hvad kom ud af mødet, og har til hensigt at indfange positive og negative oplevelser af mødet. Endvidere rummer temaet et spørgsmål af mere eksplorativ karakter, idet vi afslutningsvist beder forældrene beskrive “det ideelle netværksmøde”, for herigennem at få forældrenes beskrivelser af, hvad der opleves som godt ved netværksmødet, og hvad der kunne være bedre.

5.5.2 Iscenesættelse af interviews og erfaringer fra interviewsituationen

Vi har på forhånd gjort os nogle overvejelser omkring, hvorvidt vores interviews skal afvikles i direkte forlængelse af netværksmødet eller på et senere tidspunkt. Fordelen ved, at interviewet sker i forlængelse af mødet, er, at det kan være nemmere at få en aftale med forældrene, samt at vi derved

“forstyrrer” dem mindst muligt. Ulempen kan imidlertid være, at forældrene er trætte efter mødet, og at de ikke har “fordøjet” mødets indtryk, hvilket kan forringe kvaliteten af interviewet. Vi beslutter på baggrund af ovenstående overvejelser at lade spørgsmålet om, hvornår interviewet skal afvikles være op til forældrene. Efter ønske fra forældrene foretages samtlige interviews i direkte forlængelse af netværksmødet. Da vi har en forventning om, at forældrene kan opleve det som krævende at indgå i et længerevarende interview lige efter netværksmødet, vælger vi af etiske hensyn at rammesætte interviewet til cirka 30-45 minutter. Samtidig beslutter vi at indlægge en kortere pause mellem mødet og interviewet for herved at give forældrene mulighed for at reflektere over deres oplevelser. Vi erfarer dog, at samtlige forældre ønsker at afvikle interviewet med det samme, og vores ambition med at give forældrene en pause kan således ikke realiseres.

Ved interviewets start gives en grundig briefing, hvor vi præsenterer os selv, undersøgelsens formål, anonymitet i specialet samt rammerne for selve interviewet. Det er ifølge Kvale & Brinkmann centralt, at der etableres en god kontakt og et godt samspil, da det er indenfor de første minutter, at interviewpersonen ansøres til at beskrive sine synspunkter af det undersøgte fænomen (Kvale & Brinkmann 2015:183). Når vi vælger at give en grundig briefing, er det i forlængelse heraf fordi, vi ønsker at etablere tillid og kontakt. Herudover vurderer vi, at vi forud for interviewet nødvendigvis må sikre, at forældrene er tilstrækkeligt informerede, da aftalerne med forældrene er kommet via en tredjepart. I forbindelse med briefinggen understreger vi, at vi foretager vores undersøgelse “uafhængigt” af børne- og ungdomspsykiatrien. Ved at understrege at forældrenes oplevelser alene formidles i anonymiseret form, ønsker vi at tilskynde forældrene til at fortælle om negative såvel som positive oplevelser. Vi oplever, at vi lykkedes med at etablere en god og tillidsfuld kontakt til forældrene, og at både briefing og den fælles oplevelse på netværksmødet bidrager til dette. Samtlige interviews lydoptages, og hvert interview afsluttes med en debriefing, hvor vi spørger, om forældrene har mere at tilføje, og hvordan de har oplevet interviewsituationen. Debriefingen har blandt andet til hensigt at give forældrene mulighed for at komme med beskrivelser, som vi ikke har indfanget med vores spørgsmål. Herudover tilbydes alle forældre at få det færdige speciale tilsendt.

Vi fordeler vores indbyrdes roller således, at én af os udfører selve interviewet, mens den anden observerer og lytter fra en tilbagetrukket position. Ved interviewets slutning får “observatøren” mulighed for at stille et par spørgsmål. Denne opdeling skal bidrage til, at der skabes en god og tillidsfuld kontakt, ved at forældrene kun skal forholde sig til en person under selve interviewet.

Derudover skal opdelingen give “observatøren” mulighed for at holde overblik over, om der er temaer, som ikke er tilstrækkeligt belyst gennem interviewet, og om der er observationer fra netværksmødet, som der skal spørges uddybende til. Vi oplever, at denne opdeling bidrager til at øge kvaliteten af interviewet. Dels fordi det som nævnt, lykkedes at etablere god kontakt, og dels fordi observatøren som forventet kan afslutte interviewet med spørgsmål, som ikke er tilstrækkelig belyst. Vi erfarer desuden, at opdelingen især har den fordel, at “observatøren”, som har haft mulighed for at reflektere over observationerne fra netværksmødet, kan stille spørgsmål, som gør, at vi får sat vores observationer i spil.

I selve interviewsituationen tager vi udgangspunkt i temaerne fra vores interviewguide samtidig med, at vi for at få detaljerede beskrivelser af forældrenes oplevelser anvender sonderende spørgsmål, hvor vi åbent og bredt undersøger det, forældrene fortæller ved at stille spørgsmål som: “Kan du/I sige noget mere om det?” (Brinkmann og Tanggaard 2015:40-41). Derudover søger vi at gøre brug af tavshed og pauser for at give forældrene mulighed for at tænke tilbage på netværksmødet og derved give nogle mere righoldige beskrivelser. Samtidig søger vi at højne undersøgelses gyldighed ved også at anvende fortolkende spørgsmål, hvor vi søger bekræftelse på, om vi har forstået forældrene korrekt ved eksempelvis at spørge: “Er det rigtig forstået at...” eller: “Du mener altså at...” (Ibid). I det første interview erfarer vi imidlertid, at det er vanskeligt at genere righoldige beskrivelser af forældre 1’s oplevelser af netværksmødet, hvilket vi blandt andet forbinder med den manglende pause mellem mødet og interviewet. På baggrund heraf beslutter vi at lave nogle tilretninger i vores interviewguide således, at der inkorporeres en skriveøvelse efter første spørgsmål. I skriveøvelsen beder vi forældrene reflektere over og skrive ned, hvad de oplever som “det bedste” og “det værste” ved netværksmødet for herved at give mulighed for refleksioner omkring mødet. Herudover tilføjer vi et spørgsmål, hvor vi beder forældrene om at beskrive mødet med egne ord. Vores erfaring er, at dette resulterer i mere nuancerede beskrivelser af forældrenes oplevelser af netværksmøderne.

I en interviewundersøgelse starter den analytiske proces normalt i selve interviewsituation (Tanggaard & Brinkmann 2015:31). I vores undersøgelse starter processen imidlertid allerede med vores forudgående observationer af netværksmødet, og med vores tolkninger af mødet, som vi søger at sætte i spil i det efterfølgende interview. I selve interviewsituationen oplever vi, at kombinationen af de to metoder giver os mulighed for at spørge ind til konkrete hændelser på mødet, og at vi i kraft af vores observationer får en dybere forståelse af de oplevelser, forældrene beskriver. Et konkret

eksempel herpå er interviewet med forældre 1, hvor vi spørger ind til, hvilken rolle hun oplever at have på netværksmødet. I interviewet fortæller forældre 1, at hun blot *“var med på en lytter”*. På baggrund af vores observationer er det umiddelbart vores oplevelse, at forældre 1 på mødet fortæller om flere konkrete hændelser omkring sit barn og dermed bidrager med viden. Denne fortolkning er imidlertid ikke i overensstemmelse med forældre 1’s oplevelse. Ved både at observere mødet og derefter interviewe får vi mulighed for at spørge uddybende ind til nuancerne i forældre 1’s oplevelse af, hvad det vil sige at bidrage med viden. Hermed erfarer vi, at de forudgående observationer giver os mulighed for at kvalificere vores spørgsmål under interviewet og samtidig udfolde og fortolke nuancerne i forældrenes oplevelser. Herudover oplever vi, at vores tilstedeværelse på mødet har den fordel, at forældrene, når de beskriver deres oplevelser, i høj grad selv henviser konkrete hændelser fra mødet.

5.6 Transskribering

Med transskribering oversættes interviewet i lydformat til et skriftligt materiale, som kan anvendes i en analyse (Brinkmann & Tanggaard 2015:43). Derudover tjener transskribering også det formål, at man som forsker kommer grundigt ind i sit datamateriale, hvorved der kan opstå gode ideer til selve analysen undervejs. Samtidigt giver transskription mulighed for, at vi som uøvede interviewere kan blive klogere på egen interviewstil (Ibid.). Vi vælger på den baggrund at transskribere alle vores interviews i fuld længde og at gøre dette i umiddelbar forlængelse af det enkelte interview, således at vi kan bruge erfaringer fra interviewet i de følgende interviews. Denne proces betyder blandt andet, at vi bliver opmærksomme på, at vi i højere grad kan bruge tavshed og pauser, og at vi med fordel kan stille flere uddybende spørgsmål. I interviewudskrifterne er navne og stednavne udeladt af hensyn til børn og forældres anonymitet, ligeledes udelades navne på de professionelle, som i stedet benævnes med profession. Ifølge Brinkmann og Tanggaard kan det talte sprog ofte forekomme usammenhængende på skrift (Ibid.:46), og vi vælger med denne indsigt at udelade “øh” og lignende, ligesom vi udelader uforståelige formuleringer. Dette for at højne læsevenligheden og samtidig bibeholde mening og betydning.

5.7 Analysestrategi

Nærværende afsnit vedrører måden, hvorpå de empiriske data organiseres og bearbejdes og har til hensigt at eksplicite de analyse-mæssige valg og relatere dem til den forestående analyse (Olesen

2018:145). Med afsæt i vores hermeneutiske orientering søges en fortolkende forståelse af: *“Hvordan oplever forældre netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland, og hvilke muligheder og begrænsninger kan der identificeres i relation til disse møder?”* samt de to dertilhørende underspørgsmål. I tråd med den hermeneutiske orientering arbejdes i en vekselvirkning mellem helhed og del som et led i den hermeneutiske cirkel (Juul 2012:111), hvilket indebærer, at vi tilgår data med afsæt i vores forståelse, men samtidigt lader os korrigeres af nye erkendelser gennem alle analysens faser. Indsigter og erkendelser, som er opnået gennem første delanalyse, udgør således sammen med vores observationer den forforståelse, vi tilgår anden delanalyse med.

Hensigten med første underspørgsmål: *“Hvad kendetegner tværgående samarbejde og netværksmøder på tværs af børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner?”* er at skabe en forståelse for den kontekst, som forældrene beskriver deres oplevelser ind i. Besvarelsen sker gennem en analyse og diskussion med afsæt i nøglepersoninterview, evalueringer af tværfaglige udgående teams, interne dokumenter fra børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, Region Midtjylland samt viden om tværgående samarbejde og netværksmøder præsenteret i problemfelt.

I besvarelsen af andet underspørgsmål: *“Hvordan oplever forældre netværksmøder, herunder: Hvilke positive og negative oplevelser har forældre med netværksmøder, og hvordan oplever forældre sig inddraget på netværksmøder?”* udgør interviews med forældre det empiriske datagrundlag. Analysen tager afsæt i en teorifortolkende tilgang (Olesen 2018:151-2), og for at højne vores forståelse af forældrenes oplevelser af netværksmøderne appliceres teoretiske perspektiver og begreber i form af Aron Antonovskys oplevelse af sammenhæng (Antonovsky 2004) og en model for brugerinddragelse udarbejdet af Maja Lundemark Andersen, Lene Ingemann Brandt og Lars Uggerhøj (Andersen et al. 2016).

De to delanalyser efterfølges af en diskussion, hvor vi med indsigter fra specialets problemfelt og to analytiske kapitler identificerer muligheder og begrænsninger ved de netværksmøder, som afvikles i forbindelse med et barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland. Diskussionen foretages hermed med afsæt i en fortolkende forståelse af forældres oplevelser af netværksmøder samt viden om netværksmøder og tværgående samarbejde i den konkrete kontekst.

5.8 Kodning af interviews med forældre

Vi indleder den analytiske proces med at gennemlæse det transskriberede interviewmateriale for at skabe overblik og foretager herefter en kodning med henblik på at finde dominerende mønstre i forældrenes oplevelser af netværksmøderne. Ifølge Olesen & Carlsen handler empiriske analyser grundlæggende om at dele tingene op i bestanddele, hvilket kan ske gennem en lukket kodning, der anvender kategorier og begreber, som er fastlagt på forhånd eller gennem en åben kodning, som foretages ud fra konkrete karakteristika ved materialet (Olesen & Carlsen 2018:175). Vi foretager først en lukket kodning med fokus på de på forhånd valgte temaer “positive og negative oplevelser omkring mødet” samt “inddragelse”. Vi foretager herefter en åben kodning, hvor vi finder, at netværksmødet både kan give forældrene en oplevelse af forvirring men også en oplevelse af, at situationen er håndterbar, hvilket giver forældrene ro i relation til det fremadrettede forløb. Dermed ser vi, at netværksmøderne i højere eller mindre grad kan bidrage til at give forældrene en oplevelse af, at kunne mestre både selve mødesituation men også deres fremadrettede situation. Samtidig finder vi, at konkrete hændelser forud for og i forbindelse med møderne er afgørende for forældrenes oplevelser. Med dette afsæt finder vi Antonovskys teori omkring oplevelse af sammenhæng og hans begreber begribelighed, håndterbarhed og meningsfuldhed anvendelige, da disse teoretiske begreber kan højne forståelsen af forældrenes oplevelser.

6. Teoretisk ramme

Dette afsnit indeholder en begrundelse for specialets teorivalg samt en redegørelse for og operationalisering af den teori og de begreber, som anvendes i besvarelsen af andet underspørgsmål. Det teoretiske afsæt er den amerikanske medicinske sociolog Aaron Antonovskys teori om oplevelse af sammenhæng (OAS) (Antonovsky 2000). Antonovskys teori er anvendelig i en analyse af forældres oplevelser af netværksmøder, idet den retter opmærksomheden imod, at netværksmøder kan øge forældres oplevelse af sammenhæng og dermed deres evne til at mestre deres aktuelle livssituation. Samtidig kan teorien indfange, at forældre til børn indlagt i psykiatrien befinder sig i belastende livssituationer. Yderligere knytter Antonovskys begreb “meningsfuldhed” an til deltagelse, hvilket er foreneligt med vores interesse for forældres oplevelser af inddragelse. Brugerinddragelse er imidlertid et komplekst begreb, som ikke kan indfanges med Antonovskys begreber alene. Derfor introduceres “inddragelsesstigen”, som er en operationalisering af brugerinddragelse udformet af Andersen, Brandt og Uggerhøj (Andersen et al. 2016). Inddragelsesstigen giver et differentieret billede af brugerinddragelse og anvendes derfor som et supplement til Antonovskys teori.

6.1 Antonovskys oplevelse af sammenhæng

Oplevelse af sammenhæng er ifølge Antonovsky en indstilling hos individet, der både er gennemgående, blivende og dynamisk, og som samtidig har afgørende betydning for en persons mulighed for at mestre aktuelle livsvilkår (Antonovsky 2000:37, 40). En høj OAS øger ifølge Antonovsky en persons mestringssevne, mens en lav OAS påvirker mestringssevnen negativt (Ibid.:40). I dette perspektiv får forældres OAS-niveau derfor betydning for deres mulighed for at mestre deres livssituation med et barn med psykiatriske vanskeligheder.

OAS kan ifølge Antonovsky udfordres og undermineres i mødet med stressende livsbegivenheder, der inddeles i typerne kroniske stressfaktorer, der er vilkår eller kendetegn, som på afgørende vis udtrykker en persons liv, væsentlige livsbegivenheder og akutte daglige irritationsmomenter. Samtidig opereres med begrebet kroniske modstandsressourcer i form af rigdom, jeg-styrke og kulturel stabilitet. Det er tilstedeværelsen af kroniske stressfaktorer og kroniske modstandsressourcer i en persons livssituation, der er de primære determinanter for den enkeltes OAS-niveau (Ibid.:47-

49). Mennesker påvirkes ifølge Antonovsky forskelligt af mødet med stressfaktorer. Således vil personer med en stærk OAS, der befinder sig i belastende situationer, søge efter oplevelser, der modvirker stressfaktorer og beholde en skrøbelig og udsat ligevægt, mens personer med en lav eller moderat OAS ofte vil opleve, at denne undermineres yderligere i mødet med stressende livsbegivenheder (Ibid.:137-138). Sondringen mellem forskellige stressfaktorer er relevant i analysen, da den peger på, at forældre til indlagte børn psykiatrien i en længerevarende periode har været udsat for kroniske stressfaktorer, der kan påvirke deres OAS-niveau negativt. Samtidig ses, at forældre som følge af forskellige livsomstændigheder og modstandsressourcer kan have forskellige niveauer af OAS.

Ifølge Antonovsky er OAS relativ stabil gennem voksenlivet, og enkelte begivenheder og møder mellem borger og professionel fører ikke til væsentlige ændringer i OAS (Antonovsky 2000:141). Samtidig rummer møder mellem borgere og professionelle dog et potentiale for at skabe fluktuationer og midlertidige forandringer i borgerens OAS-niveau. Det er ifølge Antonovsky den professionelles opgave at forme møder, så borgere ikke lider skade i forhold til deres OAS, og om ethvert møde gælder, at mødet i sig selv kan føre borgere frem til en oplevelse af indre sammenhæng, passende belastningsbalance og meningsfuld medbestemmelse eller det modsatte (Antonovsky 2000:141). Teorien er på den baggrund relevant, da den peger på, at netværksmøder rummer mulighed for i højere eller mindre grad at styrke OAS hos forældre til indlagte børn og herved øge deres evne til at mestre deres aktuelle situation. Om netværksmødet formår at understøtte forældrenes OAS afhænger imidlertid af, hvorvidt mødet opleves som begribeligt, håndterbart og meningsfuldt. Hermed benyttes teorien med et dobbelt sigte; dels til at undersøge forældres oplevelse af sammenhæng i relation til det, der udspiller sig på selve mødet, og dels til at undersøge om forældre oplever, at netværksmødet øger oplevelsen af sammenhæng i forhold til det fremadrettede forløb.

OAS består af komponenterne begribelighed, håndterbarhed og meningsfuldhed (Antonovsky 2000:34). *Begribelighed* vedrører i hvilket omfang, den enkelte opfatter sine omgivelser og hændelser som forståelige, ordnede, sammenhængende, strukturerede og som tydelig information (Ibid.:35). Oplevelsen af begribelighed styrkes, når individet oplever, at "tingene passer sammen", og når det, som ikke umiddelbart er forståeligt, forklares på en tilfredsstillende måde (Ibid.:130). For forældre til børn indlagt i psykiatrien handler begribelighed om, at forældrene kender netværksmødets formål, og at mødet fremstår som en forståelig, ordnet og sammenhængende situation. *Håndterbarhed*

henviser til, i hvilken udstrækning den enkelte oplever at have ressourcer, som er tilstrækkelige til at håndtere de opgaver og udfordringer, som vedkommende stilles overfor. En høj grad af håndterbarhed indebærer en passende belastningsbalance, hvor den enkelte har de nødvendige ressourcer til at håndtere en given situation. En lav grad af håndterbarhed indebærer omvendt en form for overbelastning, hvor utilstrækkelige ressourcer gør, at situationen opleves som udfordrende eller umulig at håndtere (Ibid.:35-36, 128). For forældre til indlagte børn indebærer håndterbarhed, at de oplever at have ressourcer til at håndtere deltagelse på netværksmødet i den aktuelt sårbare situation, de befinder sig i. Herudover indebærer en øget håndterbarhed, at forældre oplever, at det samarbejde, der finder stedet på mødet, bidrager til, at en belastet livssituation opleves mindre udfordrende og lettere håndterbar. *Meningsfuldhed* vedrører, at den enkelte oplever sine omgivelser og begivenheder som meningsfulde og som værd at engagere sig i. Ifølge Antonovsky er det centralt at være involveret og dermed deltagende for at opleve hændelser som meningsfulde (Antonovsky 2000:36). Medbestemmelse, hvor den enkelte oplever, at det vedkommende gør eller ikke gør, påvirker udfaldet af en situation, er grundlaget for komponenten meningsfuldhed (Ibid.:128-129). Det er således centralt, at forældre bliver inddraget på netværksmødet, hvis mødet skal opleves som meningsfuldt.

6.2 Inddragelsesstigen

Analysen af, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmøder, tager afsæt i "inddragelsesstigen", som er en gradueret model for brugerinddragelse og tilhørende roller udarbejdet af Andersen, Brandt og Uggerhøj (Andersen et al. 2016). Inddragelsesstigen er udviklet i forbindelse med et forskningsprojekt omhandlende inddragelse af unge på forskellige typer af møder i Familie- og beskæftigelsesforvaltningen, Aalborg Kommune. Inspirationen er Sherry Arnsteins deltagesstige samt betragtninger omkring inddragelse og borgerroller fra Krogstrup og Tjalve, Socialministeriet, Hart samt Kampmann og Schultz Jørgensen (Ibid:8-10). Inddragelsesstigen er relevant, fordi den med sin graduering af inddragelse indfanger, at inddragelse er et differentieret begreb. Samtidig ses modellen med sin kobling mellem grader af inddragelse og roller at kunne højne forståelse af, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmødet, da forældrenes beskrivelser af deres roller på mødet, netop kan ses som et udtryk for forskellige grader af inddragelse. Brugerinddragelse og de tilhørende roller kan ifølge Andersen, Uggerhøj og Brandt illustreres på følgende måde:

6. Ejerskab til egen sag og interventioner	Selvbestemmelse og aktør
5. Delegeret magt	Medbestemmelse og delvis aktør og medspiller
4. Deltagelse i dagsorden, delvist partnerskab	Medindflydelse og medspiller
3. Informeres og høres	Medindflydelse og informant
2. Informeres og/eller pålagt inddragelse	Informant
1. Ikke inddragelse/manipulation	Passiv rolle

(Andersen et. al. 2016:10)

Inddragelsesstigen er, som det fremgår af modellen, udformet som en seks-trins-stige, hvor graden af inddragelse øges, des højere op på stigen, man kommer. Hermed ses, at det laveste inddragelses-trin er ikke inddragelse/manipulation, hvor borgeren har en passiv rolle, mens det højeste trin er ejerskab til egen sag, hvor borgeren har rollen som selvbestemmende aktør. Mens borgeren på trin 1 indtager en passiv rolle, er trin 2 og rollen som informant kendetegnet ved, at borgeren enten informeres og/eller pålægges inddragelse (Ibid.:10). For forældre til indlagte børn kan inddragelse på dette trin indebære, at de på netværksmødet spørges og får mulighed for at bidrage med viden om deres barns vanskeligheder. Medindflydelse på trin 3 indebærer, at borgeren oplyser om egen situation, som vedkommende selv ser den med mulighed for at påvirke afgørelser (Ibid.). Set i relation til netværksmødet kan dette betyde, at forældre gennem deres viden om og perspektiv på deres barns vanskeligheder og behov får mulighed for at påvirke den fælles forståelse af barnet, som skabes på netværksmødet. På trin 4, som betegnes delvist partnerskab, er borgeren med til at udforme mødets dagsorden og indtager rollen som medspiller. Her giver borgeren sin mening til kende, og borgerens ord indgår i den samlede beslutning (Ibid.). Inddragelse på dette trin kan indebære, at forældre har indflydelse på netværksmødets dagsorden, og at forældres meninger og synspunkter vedrørende deres barns behov afvejes mod andres, når der indgås aftaler på netværksmødet. De to øverste trin, som henviser til situationer, hvor borgeren er med i eller selv træffer beslutninger om, hvilke indsatser som skal iværksættes, genfindes ikke i vores empiriske materiale og omtales derfor ikke yderligere.

7. Kapitel 1 - tværgående samarbejde og netværksmøder

I det følgende vendes blikket mod sengeafsnittene i Aarhus og Viborg, Aarhus Universitetshospital, Region Midtjylland, hvor vi med indsigter fra problemfeltet vil undersøge, hvad der kendetegner tværgående samarbejde og netværksmøder på tværs af de to sengeafsnit og kommuner. Dette med henblik på at skabe en forståelse for den kontekst, som forældrene beskriver deres oplevelser af netværksmøder ind i. Der tages afsæt i “Evaluering af tværfaglige udgående teams”, som er udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af COWI, en intern rapport “Rapport om Tværfaglig Udgående Funktion i forbindelse med døgnindlæggelse på skolebørnsafsnit C, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Risskov” (det nuværende sengeafsnit Aarhus), en intern mødeindkaldelse til netværksmøder og interviewet med vores nøgleperson.

7.1 Tværgående samarbejde på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg

Sengeafsnittene i Viborg og Aarhus er begge en del af Børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling, Aarhus Universitetshospital i Region Midtjylland. De to sengeafsnit har en fælles afdelingsledelse på trods af, at de er lokaliseret i forskellige byer, og de samarbejder begge med alle kommuner i regionen (Psykiatrien.rm.dk UÅ). De to sengeafsnit udmærker sig endvidere ved at have et særligt fokus på tværgående samarbejde og netværksmøder. Sengeafsnittet i Aarhus fik således i 2015 tilkendt satspuljemidler til projektet “tværfaglige udgående teams i børne- og ungdomspsykiatrien” for perioden 2015-2018, der med konkrete netværksskabende aktiviteter i form af blandt andet netværksmøder har til hensigt at skabe en mere sammenhængende og koordineret indsats på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner (Cowi 2018:6). Under projektperioden er den tværfaglige udgående indsats organiseret gennem et team, som er integreret i sengeafsnittet i Aarhus bestående af en speciallæge, en psykolog, en distriktpædagog, en sekretær og en socialrådgiver (Ibid.:39-40). Teamet anvender en række aktiviteter og indsatser, herunder netværksmøder, hjemmebesøg, aktiv involvering i indlæggelsesforløbet og samarbejde med kommunal tovholder. Efter projektperiodens udløb videreføres teamets aktiviteter i en form, hvor funktionen varetages af samtlige medarbejdere i sengeafsnittet (Nøgleperson 2019). I Viborg er implementeringen af ovennævnte aktiviteter påbegyndt i oktober 2018, og netværksmøder er dermed en fast del af alle længerevarende indlæggelser i både Aarhus og Viborg (Ibid.).

7.2 Bedre tværgående samarbejde med tværfaglige udgående teams?

Ved satspulje periodens afslutning foretager Cowi en evaluering af de tværfaglige udgående teams i landets fem regioner, herunder også projektet forankret i sengeafsnittet i Aarhus (Cowi 2018). Den samlede evaluering af de syv satspuljeprojekter baserer sig på kvalitative data i form af gruppeinterviews med de tværfaglige udgående teams, samt interviews med to kommunale samarbejdspartnere og to forældre i hvert projekt. Herudover anvendes kvantitative data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt børn/unge og forældre (Ibid.:13). De kvantitative data anvendes imidlertid udelukkende kvalitativt grundet få respondenter og en lav svarprocent (Ibid.:7, 14). Evalueringen af projektet i Aarhus er baseret på et interview med projektteamet samt interviews med to kommunale samarbejdspartnere og to forældre.

Evalueringen af samtlige syv projekter konkluderer, at satspuljebevillingens overordnede formål er opfyldt, og at de tværfaglige udgående teams har haft en brobyggende funktion mellem psykiatrien på den ene side og kommunale myndigheder på den anden side. Herudover konkluderer evalueringen, at indsatsen har bidraget til, at overgangen mellem sektorer er blevet mere sammenhængende og koordineret for den enkelte patient og dennes pårørende (Ibid.:6). Dette har ifølge evalueringen givet pårørende tryghed omkring overgangen fra indlæggelse i psykiatrien til hverdagen i hjemmet (Ibid.:10). Endelig konkluderer evalueringen, at socialrådgiverkompetencer i psykiatrien har været en væsentlig faktor for at arbejde ind i og forstå den kommunale sektor (Ibid.:10).

Således peger evalueringens resultater på, at den tværfaglige udgående indsats har haft en positiv effekt på det tværgående samarbejde i alle de involverede projekter. Resultaterne tyder endvidere på, at forældre som følge af indsatsen fra de tværfaglig udgående teams kan opleve en mere sammenhængende og koordineret indsats tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner.

Den del af evalueringen, som specifikt retter sig mod sengeafsnittet i Aarhus, konkluderer på baggrund af interview med det udgående team, at indsatsen har resulteret i en tættere dialog og et tættere samarbejde på tværs af sektorer. Derudover at dette over tid har givet en større indsigt i og bedre forståelse for samarbejdspartneres rammebetingelser. Samtidig er der ifølge evalueringen etableret et samarbejde med 18 af de 19 kommuner i regionen, hvor der imidlertid er store variationer i samarbejdsrelationerne til de enkelte kommuner (Cowi 2018:40-41). Herudover konkluderer evalueringen, at det tværfaglige udgående team ifølge kommunale samarbejdspartnere har udgjort et

værdifuldt bidrag til den fælles håndtering af fagligt udfordrende problemstillinger og gjort overgangen mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommunale indsatser lettere (Ibid.:41-42). Endelig har indsatsen fra teamet ifølge evalueringen bidraget til et godt samarbejde mellem forældre og hjemkommune, og herved gjort en positiv forskel for børn og forældre (Ibid.:42-43).

Når vi med afsæt i evalueringen søger at karakterisere de tværgående samarbejdsrelationer i den specifikke kontekst for vores undersøgelse, er det centralt at reflektere over evalueringens metode og datagrundlaget, da dette har betydning for, hvilke konklusioner der kan drages på baggrund af evalueringen. Vi vurderer, at den samlede evaluering hviler på et solidt datagrundlag, og at der dermed er belæg for evalueringens overordnede konklusion om, at de tværfaglige udgående teams har en brobyggende funktion, som bidrager til at gøre overgangen mellem børne- og ungdomspsykiatri og kommunale indsatser mere sammenhængende og koordineret. Ser vi specifikt på de to sengeafsnit i Aarhus og Viborg, tyder det således på, at de tværgående samarbejdsrelationer her kan være forbundet med færre udfordringer end, hvad den eksisterende forskning peger på (jf. problemfelt). Dog indebærer et relativt spinkelt datagrundlag i evalueringen af indsatsen i Aarhus, at der ikke kan drages sikre konklusioner om de tværgående samarbejdsrelationer i den specifikke kontekst.

7.3 Netværksmøder på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg

Det tværgående samarbejde udspiller sig konkret på netværksmøder på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg, hvor forældre og professionelle mødes i et direkte tværprofessionelt samarbejde. I det nedenstående rettes opmærksomheden mod, hvad der kendetegner netværksmøder på de to sengeafsnit set i lyset af viden om netværksmøder og tværgående samarbejde skitseret i problemfeltet.

Når et barn indlægges på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg i en længerevarende indlæggelse (6-8 uger), afvikles to typer af tværprofessionelle møder (Nøgleperson 2019:6). Det drejer sig om et koordinerende netværksmøde, som finder sted i begyndelsen af en indlæggelse, og en udskrivningskonference, der afvikles i slutningen af barnets indlæggelse. Det er de koordinerende netværksmøder (herefter netværksmøder), som er genstand for vores undersøgelse. Netværksmøder afvikles, når et barn har været indlagt i 2-3 uger, og de aktører, som deltager på møderne, er typisk forældre, medarbejdere fra sengeafsnittet, samt repræsentanter fra kommunen, som oftest

socialforvaltning og PPR/skole. Derudover deltager den person, som har henvist barnet til indlæggelse, hvilket typisk er en medarbejder fra ambulatoriet samt andre personer, som er vigtige i barnets liv, f.eks. øvrige familiemedlemmer eller aflastningsfamilie (Eefsen 2018:10). Deltagerne på møderne aftales med forældrene forud for netværksmødet, dog er skole og socialrådgiver fra kommunen obligatoriske deltagere (Nøgleperson 2019:8).

7.3.1 Netværksmødets dobbelte formål

I "Rapport om Tværfaglige Udgående Funktion" beskrives det, at hensigten med netværksmødet er at sikre, at netværket inddrages tidligt i forløbet, og at der etableres et gensidigt forpligtende samarbejde (Eefsen 2018:10). Herudover skal netværksmødet sikre, at der arbejdes i en fælles retning, som kan ske parallelt på tværs af sektorer under barnets indlæggelse, så udskrivelse forberedes bedst muligt. Det arbejde, der allerede kan påbegyndes i andre sektorer under barnets indlæggelse, kan være målgruppeafklaring, udarbejdelse af §-50 undersøgelse og en vurdering af, om barnet skal have et andet skoletilbud. Ifølge rapporten indgår deltagerne på netværksmødet gensidigt forpligtende aftaler omkring arbejdsfordelingen samtidig med, at mødet danner grundlag for et tættere samarbejde under indlæggelsen (Eefsen 2018:10). Når det i rapporten beskrives, at netværksmødet skal sikre, at netværket inddrages tidligt i forløbet, og at der etableres et gensidigt forpligtende samarbejde, så udskrivelse forberedes, kan dette ses som udtryk for, at netværksmødet opfattes som en samarbejdsform, der skal bidrage til at skabe koordination og sammenhæng på tværs af sektorer. Dette indikerer samtidig, at netværksmøderne på de to sengeafsnit primært har et koordinerende sigte, hvilket titlen "koordinerende netværksmøde" også vidner om. At netværksmødet primært skal opfattes som koordinerende, understøttes endvidere af mødeindkaldelsen, der beskriver, at netværksmødet, er et led i den tværfaglige udgående indsats, der har til formål at bedre overgangen mellem indlæggelse og udskrivelse (mødeindkaldelse UÅ). Netværksmødets koordinerende sigte knytter desuden an til formålet med satspuljeprojektet og målsætningen om at skabe koordination og sammenhæng på tværs af sektorer. Som beskrevet i problemfeltet kan netværksmøder imidlertid både have et koordinerende og et vidensdelende sigte, der kan optræde enkeltvis eller i kombination. I interviewet fortæller nøglepersonen følgende, om netværksmødernes formål:

Nøgleperson: *"Formålet med det første møde er, at vi sætter os for bordenden og siger: "Kom med al den viden, I har, som kan være med til at kvalificere vores udredning" (...) Altså*

alle får lov til at fortælle om deres oplevelse af barnet, og så slutter vi af med at sige: "Okay, hvad aftaler vi så? Du gør det, du gør det, og du gør det, og så holder vi lige kontakten."

Af citatet fremgår det, at formålet med netværksmødet er, at netværkets viden om barnet skal kvalificere den psykiatriske udredning, og at der desuden indgås aftaler om, "hvem der gør hvad". Dette indikerer, at netværksmøder på de to sengeafsnit både har et koordinerende og et vidensdelende sigte. Af interviewet med nøglepersonen fremgår det endvidere, at nogle netværksmøder slet ikke rummer koordinering. Adspurgt til, hvad der kendetegner et godt netværksmøde, fortæller nøglepersonen således:

Nøgleperson: *"Det er, hvor alle rundt om bordet ligesom får bidraget ind i en fortælling om barnet, sådan at barnet for os, der er herinde, bliver et helt barn. Der er nogle, der har set, at lille Oskar han havde problemer allerede tidligt, og der er nogle, som tænker, nogle tanker. Ved nogle af møderne går vi jo herfra, uden at nogen har en opgave, og det kan jo være lige gode møder"*

Citatet peger på, at nogle netværksmøder udelukkende bærer præg af vidensdeling, hvor der skabes en fælles fortælling omkring barnet, som gennem mødedeltagernes særlige kendskab bliver "et helt barn". Dette er i tråd med Zeeberg karakteristisk af tværprofessionelle møder med et vidensdelende sigte, hvor professionelle fra barnets netværk bidrager med forskellige perspektiver på barnets problematikker for dermed at skabe en fælles forståelse af barnet, som kan kvalificere beslutninger om det videre forløb (Zeeberg 2015:291). Hermed ses det, at selvom netværksmøder på de to sengeafsnit formelt har et koordinerende sigte, så rummer møderne i praksis både koordination og vidensdeling. Dette indikerer, at netværksmøderne på de to sengeafsnit får deres konkrete udtryk i praksis, hvilket er i tråd med viden og forskning om netværksmøder i øvrigt.

7.3.2 Netværksmødets organisering og struktur

Netværksmøder kan, som beskrevet i afsnit 1.4, afvikles meget forskelligt og spænder lige fra strukturerede tilgange med organisatorisk forankring til løse former for møder (Koldsø 2019:201). Netværksmøder på de to sengeafsnit kan umiddelbart betegnes som møder med en stærk organisatorisk forankring, idet der som led i satspuljeprojektet blev etableret en styregruppe, som var

garant for at alle kommuner i regionen indvilligede i at være en del af netværksmøderne (Nøgleperson 2019:8).

I sin egenskab af mødeleder har nøgleperson forud for netværksmødets afvikling en telefonisk kontakt til forældrene, hvor de præsenteres for mødets dagsorden og adspørges om, hvem, de mener, der skal deltage på mødet (Nøgleperson 2019:12). Dagsordenen for netværksmødet, som er den samme hver gang, er struktureret med en præsentation og status fra de forskellige deltagere, herunder forældrene samt en orientering om indlæggelsen, forventningsafstemning og aftaler (Mødeindkaldelse UÅ). Netværksmøderne kan med deres faste afvikling i starten af alle længerevarende indlæggeser, en fast dagsorden og en fast mødeleder betegnes som forholdsvis strukturerede møder.

7.3.3 Tværgående samarbejdsrelationer på netværksmøder

Ligesom netværksmøderne kan have forskellige formål, kendetegnes de samtidigt ved, at de kan forløbe meget forskelligt. Om netværksmødernes forskellighed fortæller nøglepersonen:

Nøgleperson: *“De kan være meget forskellige. Altså der er jo nogle møder, hvor alle er positive ind i det, og alle synes, at nu løfter vi sammen. Det er heldigvis de fleste. Og så er der enkelte møder, hvor det går op i hat og briller. Fordi forældrene er sure på skolen, og skolen er sur på PPR, og familieafdelingen har aldrig gjort noget, så alle sidder sådan og er små irriteret på hinanden (...) Eller man kan sidde med en forvaltning, som siger, at så længe barnet ikke er støttet i skolen, så har vi svært ved at se, hvad det er for nogle foranstaltninger, vi skal sætte ind i hjemmet (...), og skolen siger: ‘Jamen, det kan vi sagtens rumme.’”*

I citatet beskriver nøglepersonen, at selvom langt de fleste netværksmøder er kendetegnede ved at være gode møder, hvor de professionelle tager et fælles ansvar, så er der også møder, hvor samarbejdet opleves som vanskeligt, fordi parterne er i konflikt. De samarbejdsudfordringer, som nøglepersonen her beskriver, kan forstås i lyset af den generelle litteratur om tværgående samarbejde, som blev beskrevet i problemfeltet. Således ses det, at der er netværksmøder, hvor parterne er i konflikt, og hvor de tværgående samarbejdsrelationer er præget af mistillid, og at det på disse møder opleves som en vanskelig opgave, at få et positivt udbytte af mødet. Tilsvarende tyder det på, at netværksmøder på de to sengeafsnit i nogle tilfælde er præget af domænekonflikter om, hvem der har hvilke opgaver. Ovenstående indikerer, at selvom nøglepersonen beskriver, at de fleste netværksmøder er gode møder, hvor: *“Folk begynder at samarbejde og få øjnene op for, at man har*

en fælles opgave ind i at løfte barnet” (Nøgleperson 2019), så kan et direkte tværprofessionelt samarbejde på netværksmøder være en vanskelig opgave.

7.3.4 Netværksmødets rækkevidde

I “Rapport om Tværfaglige Udgående Funktion” fremhæves, som ovenfor beskrevet, at der på netværksmødet indgås gensidigt forpligtende aftaler mellem deltagerne. Det kan imidlertid diskuteres i hvilket omfang, der kan indgås gensidigt forpligtende aftaler på netværksmøder og dermed også hvilken koordinering, der reelt kan finde sted. Vi har i problemfeltet beskrevet, hvordan interne regler og procedure i offentlige organisationer ifølge flere forskere besværliggør tværgående samarbejde (Seemann et al. 2013; Ejrnæs 2017). Herudover omtales en undersøgelse, hvor Zeeberg konkluderer, at en centraliseret beslutningsstruktur i socialforvaltningen forringer muligheden for koordination og videndeling på netværksmøder (Zeeberg 2017). Spørgsmålet om netværksmødets rækkevidde berøres også af nøglepersonen, da vi i interviewet spørger til, hvorvidt der træffes beslutninger på netværksmødet:

Nøgleperson: *“Ja, der er aftaler, der kan laves, for vi kan jo ikke beslutte noget på andres vegne. Og rådgiverne, som kommer, kan som regel aldrig beslutte noget, når de sidder her, fordi de skal hjem og spørge, og skolen kan også tænke: ‘Jamen lad os nu lige se, om vi skal lave visitation til et andet skoletilbud’. Men der er ligesom lavet kog i grøden (...), og alene det, at den proces er sat i gang, gør, at der sker noget.”*

I citatet fortæller nøglepersonen, at der ikke træffes beslutninger på netværksmøderne, men at der kan indgås aftaler. Herudover giver hun udtryk for, at selvom muligheden for at indgå aftaler begrænses af de interne regler, som mødedeltagerne er underlagt, så sætter netværksmødet en proces i gang. Dette tyder således på, at muligheden for at indgå gensidigt forpligtende aftaler og koordinere på netværksmøderne, i overensstemmelse med forskning på området, kan være begrænset, og at dette blandt andet kan tilskrives de interne regler og procedurer, som de professionelle mødedeltagere er underlagt.

7.3.5 Forældreinddragelse på netværksmøder

Netværksmøder er, som beskrevet i afsnit 1.4, kendetegnet ved, at der fastsættes fælles mål for indsatsen i samarbejde med familien, samtidigt med at graden af forældreinddragelse i øvrigt er varierende. I “Rapport om Tværfaglige Udgående Funktion” beskrives netværksmødets formål uden, at inddragelse af forældre omtales eksplicit (Eefsen 2018). Når vi spørger nøglepersonen til forældrenes rolle på netværksmødet, fortæller hun, at hun forud for mødet kontakter forældrene telefonisk og informerer dem om mødets formål og deres rolle på mødet:

Nøgleperson: *“Dagsordenen fortæller jeg dem, når jeg ringer. Jeg siger: ‘Det er derfor, vi gerne vil mødes, mødet går ud på det og det og det, I har ikke som sådan en rolle ind i det, men I må gerne, hvis det er.’”*

I citatet fortæller nøglepersonen, at forældre ikke har indflydelse på netværksmødets dagsorden, og at forældrene ikke har en egentlig rolle på mødet. Dette indikerer, at inddragelse af forældre ikke er et selvstændigt formål for netværksmødet, og at der er en lav grad af forældreinddragelse. Når forældre ikke deltager i udformning af mødets dagsorden, kan der med afsæt i inddragelsesstignings graduering maksimalt blive tale om inddragelse svarende til trin 3. Samtidig tyder citatet på, at forældre har en passiv rolle på netværksmødet svarende til inddragelsesstignings trin 1. Dette står i modsætning til beskrivelser af netværksmødet som en samarbejdsform, hvor der fastsættes fælles mål i samarbejde med familien (Socialstyrelsen.dk), men er i overensstemmelse med eksisterende forskning, som netop peger på, at forældre/brugere ikke inddrages på tværprofessionelle møder (Andersen et al. 2016; Ravn 2019, Zeeberg 2017; Eskelinen et al. 2008).

I “Rapport om Tværfaglige Udgående Funktion” præsenteres et uddrag af citater om, “hvad forældre kunne ønske mere af under indlæggelsen”. Citaterne er indsamlet som et led i en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre til børn indlagt på sengeafsnittet i Århus. Et af citaterne peger på, at forældre ønsker: *“Større forældreinddragelse ved møder med socialforvaltning og skole”* (Eefsen 2018:13). Vi kan ikke ud fra de foreliggende data afgøre, om dette synspunkt stammer fra en enkelt eller flere forældre, eller hvad ønsket om større forældreinddragelse dækker over. Set i lyset af ovenstående, er dette dog en interessant observation, som øger vores nysgerrighed omkring, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmøder.

7.4 Delkonklusion

I dette kapitel er undersøgt; *“Hvad kendetegner tværgående samarbejde og netværksmøder på tværs af sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner?”*

Vi kan hertil konkludere, at det tværgående samarbejde på tværs af de to sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner tilsyneladende er kendetegnet ved at være mindre vanskeligt, end det blev skitseret i problemfeltet, og at dette må ses i sammenhæng med indsatsen fra det tværfaglige udgående team. Samtidigt at der kan være lokale forskelle i forhold til samarbejdet med de enkelte kommuner, og at samarbejdsrelationerne derfor kan variere. Ifølge nøglepersonen kan netværksmøder desuden variere i forhold til, hvor vellykkede de er. Når det beskrives, at mindre vellykkede møder kan være et resultat af konflikter og magtkampe mellem professionelle, kan det desuden ses som et udtryk for, at netværksmøder på tværs af sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner kan være forbundet med nogle af de samme udfordringer, som eksisterer i det tværgående samarbejde generelt. Med afsæt i rapporten fra Cowi og *“Rapport om Tværfaglig Udgående Funktion”* ses det, at netværksmøderne formelt har et koordinerende sigte. Samtidig fremhæver nøglepersonen, at nogle netværksmøder også har et vidensgenererende sigte, hvor forskellige perspektiver bidrager til en fælles forståelse af barnet som *“et helt barn”*. Det kan på den baggrund konkluderes, at netværksmøder på tværs af sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner både kan have et koordinerende og et vidensdelende sigte. Herudover er netværksmøder på de to sengeafsnit kendetegnede ved, at de er åbne for fortolkning og får deres konkrete udtryk i praksis. Det tyder endvidere på, at netværksmøderne har en stabil og struktureret form, som skabes ved hjælp af en dagsorden og en fast mødeleder. Endelig ses det, at inddragelse af forældre ikke tilskrives et selvstændigt formål, og at der tilsyneladende er en lav grad af forældreinddragelse på møderne. Dette dels fordi nøglepersonen beskriver, at forældre ikke har en rolle på møderne, og dels fordi der ikke findes beskrivelser heraf i rapporterne. Disse konklusioner styrker yderligere vores interesse for at undersøge, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmøder, hvilket udfoldes i det næstkommende kapitel.

8. Kapitel 2 - forældres oplevelser af netværksmøder

I det foregående kapitel har vi vist, hvad der kendetegner tværgående samarbejde og netværksmøder på tværs af sengeafsnit i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland og kommuner. Dette med henblik på at skabe en forståelse for den kontekst, som forældrene i vores undersøgelse beskriver deres oplevelser ind i. Her fandt vi blandt andet, at netværksmødets formål beskrives som koordinerende, men at møderne samtidig kan have et vidensdelende sigte, hvilket indikerer, at møderne får deres konkrete udtryk i praksis. Gennem vores observationer bliver det i forlængelse heraf synligt, at beskrivelser af barnet dominerer netværksmøderne, mens koordinering, hvor der indgås aftaler om det fremadrettede forløb, er begrænset. Hermed ses, at netværksmøderne rummer forskelligartede formål, og at det er ind i disse forskelligheder, forældrene beskriver deres oplevelser. Som det vil fremgå af analysen, tegnes et overvejende positivt billede af forældrenes oplevelser af netværksmøderne, hvilket umiddelbart er overraskende set i lyset af, at tværgående samarbejde traditionelt er forbundet med store vanskeligheder. Forældrenes positive oplevelser af netværksmøderne kan dog muligvis tilskrives det særlige fokus på tværgående samarbejde i den aktuelle kontekst samt forældrenes tidligere erfaringer med en utilstrækkelig sammenhæng i den tværgående indsats. Herudover kan den overvejende positive oplevelse af netværksmøderne muligvis forklares med, at møderne på de to sengeafsnit udmærker sig ved at være forholdsvist strukturerede. Således beskriver flere af forældrene netop deres positive oplevelser af netværksmøderne med afsæt i negative erfaringer med andre tværprofessionelle møder, der generelt fremstilles som ustrukturerede.

I det nedenstående vendes blikket mod, hvordan netværksmødet indskrives sig i et kompliceret forløb, samtidig med at mødet i sig selv kan opleves som en vanskelig situation, hvor meget er på spil. Herefter følger fire afsnit omhandlende forældres positive og negative oplevelser fra netværksmøder. I kapitlets sidste del undersøges, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmøder.

8.1 Netværksmøder - en vanskelig situation med meget på spil

Når vi søger at forstå, hvordan forældre oplever netværksmøder, er det samtidig essentielt at interessere sig for, hvad der kendetegner forløbet op til indlæggelsen og dermed den situation, som netværksmødet indskrives sig i. I de fire interviews fremhæver samtlige forældre, at netværksmødet er indlejret i et længerevarende forløb, hvor samarbejdet mellem centrale aktører har været præget af

vanskeligheder. Et eksempel herpå er forældre 2, der fortæller om, hvordan hun har oplevet det tværgående samarbejde mellem kommune og skole:

Forældre 2: *“Og igen på det personlige plan, når jeg har haft så svært ved at råbe kommunen op og få noget hjælp, så har hun (sagsbehandler) i hvert fald også hørt det, fra de andre nu. (...)“Det er ikke samarbejdet med kommunen generelt men den der frustration over, at jeg synes ikke, at jeg blev hørt. Den der frustration over at når jeg kontakter skolen, så slutter de altid af med at sige: “Hvad gør vi nu?” Og kommunen siger, at det er skolens ansvar. Der har jeg virkelig følt mig i midten.”*

I citatet italesætter forældre 2 sin frustration over ikke at blive hørt, og hun beskriver videre, at det har været vanskeligt at få hjælp til sin søn. Dette indikerer, at forældre 2 har oplevet et svært forløb op til indlæggelsen, hvor hun ikke har fået den hjælp, hun har oplevet at have behov for. Samtidigt udtrykkes en frustration over et manglende samarbejde mellem kommune og skole, som har givet hende en følelse af at stå “i midten”, hvilket indikerer, at forældre 2 har en oplevelse af, at de professionelle ikke har taget ansvar, og at det har været op til hende, at få noget til at ske. Med afsæt i Antonovskys sondring mellem forskellige typer af stressende livsbegivenheder kan det at have et barn med psykiatriske problematikker og selve forløbet op til barnets indlæggelse betegnes som en kronisk stressfaktor. Antonovsky betegner kroniske stressfaktorer som vilkår eller kendetegn, der på afgørende vis udtrykker en persons liv, og som påvirker OAS negativt (Antonovsky 2000:47-49). Antonovsky fremhæver yderligere, at det er tilstedeværelsen af kroniske modstandsressourcer og kroniske stressfaktorer i en persons livssituation, der er de primære determinanter for den enkeltes OAS-niveau (Ibid.). Dette indebærer, at forældrene som følge af den aktuelle situation med et barn, som er indlagt i psykiatrien, og som følge af deres oplevelser af forløbet op til indlæggelsen med en vis sandsynlighed er præget af livsoplevelser, der påvirker OAS negativt.

I det følgende beskriver forældre 3, at hun har en oplevelse af at være sin søns advokat på netværksmødet:

Forældre 3: *“Jamen, min rolle er jo at være min søns talerør og min søns advokat og sørge for, at det kun er det bedste, der sker for ham. At der bliver taget hensyn til hans handicaps, og at der bliver taget hånd om ham, altså herinde men også fremadrettet. Men også at tingene kan fortsætte i den ramme og den gode udvikling, som han er i, fordi det er rigtig vigtigt.”*

I citatet udtrykker forældre 3, at hun på netværksmødet skal agere sin søns advokat, og at hun oplever, at hun har et stort ansvar i forhold til, hvad der kommer ud af mødet. Hun uddyber dette med, at hun skal sørge for, at der på netværksmødet laves aftaler, som understøtter sønnens positive udvikling. Denne udtalelse indikerer samtidigt, at forældre 3 oplever, at der på netværksmødet er meget på spil, og at det er et forum, der har afgørende betydning for hendes søns trivsel og fremadrettede forløb. Herudover beskriver flere forældre, at selve det at deltage i netværksmødet kan udgøre en følelsesmæssig vanskelig situation. Et eksempel på dette ses i nedenstående citat, hvor en af forældrene fortæller om, hvordan det opleves, når barnets vanskeligheder beskrives på netværksmødet:

Forældre 5: *“Vi er jo også meget lyttende og bliver jo også følelsesmæssigt involverede og bliver jo et eller andet sted også berørte af, at vi faktisk får beskrevet vores dreng have det så svært, og at vi igennem så mange år har prøvet på at formidle det og særligt overfor nogle, som ikke har ville lytte på os. Så man skal også passe på, for man kan være i sine følelsers vold.”*

I citatet udtrykker forældre 5, at forældrene bliver følelsesmæssigt påvirkede af at få beskrevet, at deres søn har haft det svært igennem længere tid, hvor de samtidigt har følt, at de ikke er blevet lyttet til. På mødet deltager imidlertid flere af de professionelle, som forældrene henviser til, når de fortæller om deres oplevelse af ikke at blive lyttet til. Forældre 5's beskrivelser indikerer således, at det både kan være følelsesmæssigt belastende at få beskrevet sit barn med svære vanskeligheder, men samtidigt også, at det kan være svært, at der på mødet, deltager professionelle, som forældrene tidligere har oplevet, ikke har lyttet og anerkendt barnets vanskeligheder. Når forældre 5 samtidig udtrykker, at “man kan være i sine følelsers vold” indikerer det yderligere, at hun oplever netværksmødet som en følelsesmæssigt stressende situation, hvor hun har lettere til følelsesmæssige udfald.

Det tyder således på, at netværksmødet indskrives sig i et forløb præget af kroniske stressfaktorer, og at selve netværksmødet af forskellige årsager kan opleves som en stressende begivenhed, eller med Antonovsky som en svært håndterbar situation.

8.2 Forældres positive og negative oplevelser af netværksmøder

I det følgende rettes opmærksomheden imod forældrenes positive og negative oplevelser med de netværksmøder, de har deltaget i. Først følger et afsnit om forberedelse forud for netværksmøder, dernæst et afsnit om betydningen af struktur og mødeledelse på selve mødet. I de to afsnit vises, at forberedelse og struktur har betydning for forældres oplevelse af netværksmødet, og at tilstedeværelse heraf bidrager til en positiv oplevelse af mødet, mens fraværet heraf omvendt opleves som negativ. Herefter følger et afsnit omhandlende forældrenes positive oplevelser af netværksmødet som et synligt samarbejde, der muliggør, at professionelle kan agere tovholdere på barnets forløb, samtidig med at det rummer mulighed for vidensdeling. Afslutningsvis undersøges forældres negative oplevelser med netværksmødet i form af afbud og en oplevelse af, at netværksmødet er et forum med en begrænset rækkevidde.

8.2.1 Forberedelse forud for netværksmøder

Det koordinerende netværksmøde er som beskrevet en fast bestanddel af alle længerevarende indlæggelser på sengeafsnittene i Aarhus og Viborg, hvor forældre ved indlæggelsens start orienteres om netværksmødet. Herudover har mødeleder forud for netværksmødet en telefonisk kontakt med forældrene, hvor de oplyses om mødets formål og adspørges til, hvem de mener skal indkaldes til mødet (Nøgleperson 2019). Som omtalt i afsnit 7.4 modtager forældrene desuden en skriftlig mødeindkaldelse, der beskriver, at netværksmødet er et led i den tværfaglige udgående indsats, der har til hensigt at bedre overgangen mellem indlæggelse og udskrivelse. De fem forældre i vores undersøgelse har i varierende grad talt med professionelle fra sengeafsnittet om, hvad der kommer til at ske på netværksmødet forud for mødets afholdelse. Samtalen med en professionel fra sengeafsnittet, der kan betegnes som en form for forberedelse, ser ud til at have betydning for forældrenes oplevelser af netværksmødet, hvilket udfoldes i det følgende.

8.2.1.1 Mundtlig forberedelse forud for netværksmødet

To af de interviewede forældre har i forbindelse med en fast ugentlig samtale talt med sengeafsnittets psykolog om, hvad der kommer til at ske på netværksmødet. Forældre 3 fortæller, hvad den forudgående samtale med psykologen har betydet for hende:

Forældre 3: *“Ja, hun (psykologen) havde informeret os om, hvad det her møde gik ud på i går, og hvad vi skulle snakke om og sådan nogle ting”.*

Interviewer: *“Det havde hun fortalt i går?”*

Forældre 3: *“Det havde hun fortalt til det forældremøde i går, hvad der ligesom skulle ske (...). Så vi var egentlig klædt godt på. Mere end man er vant til nogle gange, synes jeg. (...) Så jeg gik jo fra mødet i går, forældremøde eller det ugentlige møde som de kalder det, med en god fornemmelse i maven.”*

Den forudgående samtale med psykologen indebærer således, at forældre 3 føler sig “godt klædt på” og går til netværksmødet med en “god fornemmelse i maven”. Gennem tydelig information om mødet bidrager psykologen herved til, at fremstår som en forståelig situation, hvilket med Antonovsky øger forældre 2’s begribelighed omkring det møde, som hun skal deltage i. En tilsvarende oplevelse formuleres af forældre 2, der endvidere giver udtryk for, at det har betydning, at spørgsmål og beskrivelser af barnet kendes på forhånd:

Interviewer: *“Fortalte hun (psykologen), hvad der ville blive sagt om jeres søn, altså hvad der konkret skulle tales om? Var det så detaljeret?”*

Forældre 2: *“Hm ja, hvad er detaljeret? Altså hun ville spørge de forskellige om, hvad de havde af erfaringer, og hvilke oplevelser, de har. Og i forbindelse med forældremødet, så var vi også omkring nogle emner, hvor hun så skyder ind, at det er også noget af det, jeg vil spørge om. Så nogle af de spørgsmål, der var her, dem havde vi faktisk lige haft for en time siden.”*

Interviewer: *“Okay, så det var måske også en form for forberedelse?”*

Forældre 2: *“Ja, uden at jeg har tænkt over det, men det er da helt sikkert, at det har da givet en ballast og en viden med, som nok også har gjort, at jeg bare er helt rolig og som også, et eller andet sted gør, at det er gammel viden, alt det jeg hører.”*

Ifølge forældre 2 betyder den forudgående samtale med psykologen, at hun, ligesom forældre 3, er rolig forud for netværksmødet. Herudover fremhæves betydningen af, at de spørgsmål, der stilles på netværksmødet, er kendte, og at den viden, som kommer frem omkring barnet, er “gammel viden”. Når en samtale med psykologen får betydning for forældre 2’s oplevelse af netværksmødet, kan dette ses i sammenhæng med, at psykologen fra sengeafsnittet har en fremtrædende rolle på selve mødet. Dette er tilfældet på samtlige af de netværksmøder, som vi observerer, hvor psykologen både

orienterer om baggrunden for barnets indlæggelse, giver en status på indlæggelsen, stiller spørgsmål til forældrenes og netværkets erfaringer med barnet og indgår i dialog om det fremadrettede samarbejde. Psykologen kan således medvirke til, at der er overensstemmelse mellem den forberedelse forældrene får forud for netværksmødet, og det der sker på mødet. I Antonovskys optik kan psykologen herved bidrage til at styrke forældrenes oplevelse af begribelighed både forud for og i selve mødesituationen.

Når forældre 2 og 3 fortæller, at det har betydning, at de på forhånd ved, hvad der skal ske på netværksmødet, og når forældre 2 fremhæver, at det er centralt, at den viden, der præsenteres om barnet på netværksmødet, er "gammel viden", kan dette med afsæt i Antonovsky endvidere tolkes således, at forberedelse bidrager til en forudsigelighed, der øger forældres belastningsbalance på selve mødet. Ifølge Antonovsky har en passende belastningsbalance, hvor den enkelte har ressourcer til at håndtere de udfordringer, som vedkommende stilles overfor, betydning for håndterbarhed og dermed for oplevelsen af sammenhæng. Der kan i forlængelse heraf argumenteres for, at når den viden, der kommer frem på mødet, på forhånd er kendt af forældrene, kan dette bidrage positivt til forældrenes oplevelse af håndterbarhed i selve mødesituationen. Omvendt kan det have en negativ indvirkning på forældres belastningsbalance og opleves som svært håndterbart, når der på mødet gives beskrivelser og vurderinger af barnet, som forældrene ikke kender på forhånd. Da forældre 5 i interviewet bliver spurgt til, hvordan hun oplever sin rolle på mødet, fortæller hun således:

Forældre 5: *"Vi er jo også i forløb, så noget af det de siger, når de lige pludselig er samlede, er jo også lidt nyt for os. Hvordan de ser det, og vurderer det. Altså vi havde f.eks. ikke hørt "navn", som er lærer i den interne skoles vurdering endnu. Så vi er jo også meget lyttende og bliver jo også følelsesmæssigt involverede, og bliver jo et eller andet sted også berørte af, at vi faktisk får beskrevet vores dreng have det så svært."*

Forældre 5 fortæller her, at en del af den information, som kommer frem på mødet, er ny viden for hende, og at det er svært at høre sit barn beskrevet og vurderet på netværksmødet. Samtidig beskriver forældre 5, at dette betyder, at hun bliver meget lyttende på mødet. Forældre 5's fremstilling af at blive følelsesmæssigt påvirket og lyttende kan med afsæt begrebet håndterbarhed forstås således, at det er svært at håndtere, når forældre 5 på netværksmødet hører professionelles beskrivelser og vurderinger sønnen. Vi kan ikke ud fra interviewet afgøre, om det ville have gjort en positiv forskel

for forældre 5, hvis hun på forhånd havde kendt de beskrivelser og vurderinger af sønnen, som kom frem på mødet. Det er dog umiddelbart nærliggende at antage, at det er særligt belastende at høre beskrivelser og vurderinger, som ikke er kendt på forhånd. Det er endvidere interessant, at forældre 5 i citatet forbinder fremkomsten af “ny information” på netværksmødet med en lyttende rolle. At være lyttende signalerer umiddelbart en passiv rolle i tråd med inddragelsesstignens trin 1, hvorved der peges på en mulig forbindelse mellem forberedelse, håndterbarhed i selve mødesituationen og graden af inddragelse på netværksmødet.

Ligesom forældre 5 oplever forældre 1, at der på netværksmødet fremkommer information, som hun ikke er forberedt på. Da vi i interviewet spørger, hvilke forventninger forældre 1 havde forud for mødet, svarer hun således:

Forældre 1: *“Ikke så meget, for jeg har ikke rigtig vidst, hvad det skulle handle om. Så tænkte jeg, at så må jeg bare tage det, som det kommer. Jeg havde ikke forventet så meget.”*

Og videre:

Forældre 1: *“Jo, jeg vidste, at det var fremadrettet. “Hvad kan vi gøre?” Men, jeg vidste ikke, hvad de ville gå i dybden med, og hvad de ville vurdere fra hende, som hjemmeunderviser hende (datteren). Det tog de meget i betragtning, om hjemmeunderviser havde haft øjenkontakt. Det synes jeg, at... Ja, det må afkræfte deres autismediagnose, tror jeg...”*

Forældre 1 har ikke forud for netværksmødet talt med en professionel fra sengeafsnittet om mødets indhold, og hun ved derfor ikke, hvad mødet handler om, men vælger at “tage det, som det kommer”. Samtidig giver forældre 1 dog udtryk for, at hun har en forventning om, at “mødet er fremadrettet”, og at hun ikke er klar over, at der vil blive spurgt til en tidligere hjemmeundervisers erfaringer med datteren, herunder oplevelsen af øjenkontakt. Når forældre 1 fortæller, at hun forventer, at netværksmødet vil omhandle “det fremadrettede”, kan det ses som et udtryk for, at forældre 1 forstår netværksmødet, som et forum for koordinering, hvor der skal laves en plan for datterens forløb i forbindelse med udskrivelse. Denne forventning kan ses i sammenhæng med, at det i mødeindkaldelsen er beskrevet, at hensigten med netværksmødet er at forberede overgangen mellem indlæggelse og udskrivelse (Mødeindkaldelse UÅ). På selve mødet inviteres de professionelle,

herunder en tidligere hjemmeunderviser, imidlertid til at komme med deres beskrivelser af datteren. Dette indebærer, at mødet ikke alene har et "fremadrettet fokus", men også rummer vidensdeling. Som beskrevet har netværksmøderne på de to sengeafsnit både et vidensdelende sigte, hvor de professionelle i netværket bidrager med viden om barnet til brug for udredningen, og et koordinerende sigte, hvor der indgås aftaler om det fremadrettede forløb. Dette gælder også for det netværksmøde, som forældre 1 deltager i, hvor hovedparten af mødet bærer præg af vidensdeling, mens koordinering udgør en mindre del af mødet. For forældre 1 indebærer dette, at det, der sker på mødet, ikke svarer til hendes forventninger. Dette kan med Antonovskys begreber tolkes således, at situation ikke umiddelbart opleves som forståelig og baseret på tydelig information, hvilket fører til manglende begribelighed hos forældre 1. Herudover indikerer citatet, at det der sker på mødet, gør forældre 1 usikker. Situationen kan tolkes således, at spørgsmål til netværkets erfaringer med datteren, som forældre 1 ikke er forberedt på, resulterer i en følelse af usikkerhed og påvirker belastningsbalance og håndterbarhed hos forældre 1 negativt. Dette kan endvidere forstås i sammenhæng med, at der, som tidligere beskrevet, er usikkerhed om datterens autismediagnose, hvilket for forældre 1 indebærer, at der samtidig rejses tvivl om hendes forældreevne. Det tyder således på, at nye beskrivelser af barnet på selve netværksmødet kan opleves som belastende, og at dette i særdeleshed er tilfældet, hvis forældre ikke på forhånd er bekendte med mødets formål eller forberedte på, hvad der kommer til at ske på selve mødet.

8.2.1.2 Forældre der selv søger information forud for netværksmødet

I interviewet fortæller forældre 1, at hun gerne ville have talt med en ansat fra sengeafsnittet forud for netværksmødet. Forældre 1 retter imidlertid ikke selv henvendelse til personalet for at "finde ud af, hvad mødet handler om". Der kan her drages en interessant parallel til forældre 3 og forældre 5, som begge søger at afklare tvivlsspørgsmål forud for afviklingen af netværksmødet. Således fortæller forældre 3, hvordan hun håndterer en usikkerhed, der opstår hos hende, da hun erfarer, at sønnens kontaktperson fra sengeafsnittet ikke deltager på netværksmødet:

Forældre 3: *"Hans kontaktperson herude hun var desværre ikke med i dag. Det gjorde mig faktisk lidt utryk, at dem der har med ham at gøre til hverdag, ikke er med."*

Interviewer: *"Okay, så der var alligevel en, du syntes, der manglede?"*

Forældre 3: *"Nej, jeg manglede hende egentlig ikke i og med, at jeg havde fået en forklaring på hvorfor. Og så psykologen herfra, hun har jo alt på skrift og ved det hele, hun er jo*

informeret ned til mindste detalje. Så det, der skal siges på mødet, kommer med, selvom hun (kontaktpersonen) ikke var med. Og det var jo det, jeg var bange for i starten.”

Interviewer: *“Jamen, havde du efterspurgt det på forhånd?”*

Forældre 3: *“Ja, for jeg havde nemlig spurgt, hvorfor hun ikke kom. Fordi hun skulle ikke med, og så blev jeg helt vildt usikker og sådan noget (...). Men hun sagde: “Du skal ikke være bekymret, for psykologen ved det hele.”*

Som det fremgår af ovenstående, oplever forældre 3 forud for netværksmødet en usikkerhed omkring, hvilken betydning fraværet af kontaktpersonen har for, hvordan sønnen kan blive beskrevet på mødet. Denne usikkerhed håndteres imidlertid ved en henvendelse til kontaktpersonen, som giver en forklaring på, hvorfor hun ikke deltager og samtidig forsikrer forældre 3 om, at psykologen kan give en fyldestgørende beskrivelse af sønnen. Situationen kan med afsæt i Antonovskys begreber tolkes således, at forældre 3 umiddelbart oplever det som uforståeligt, at kontaktpersonen ikke deltager på netværksmødet, men at hun får en tilfredsstillende forklaring, der genopretter hendes oplevelse af begribelighed forud for mødet. Tilsvarende fortæller forældre 5, at hun henvender sig til personalet på sengeafsnittet, da hun erfarer, at det i mødeindkaldelsen er formuleret, at sønnen er henvist til udredning på baggrund af “famiemæssige udfordringer”:

Forældre 5: *“Og der havde vi været tilbage i afdelingen, og jeg havde snakket med dem om, hvad betyder famiemæssige udfordringer?”*

Interviewer: *“Var det, da I havde fået det brev?”*

Forældre 5: *“Ja, så spørger jeg ind til det, fordi, hvad er det vi kan forvente på mødet? Hvordan vi bliver udstillet? Fordi vi har haft nogle oplevelser af, at det er nok bare noget derhjemme. Og der er ikke noget, der er hemmeligt, eller ikke må komme frem, men som jeg sagde, jeg vil bare gerne lige vide. Og det, der lå i det her, det var, at de så, at det er en udvidet forældreopgave, og vi har brug for hjælp som familie.”*

I det ovenstående italesætter forældre 5, at hun har brug for at vide, hvad der menes med “famiemæssige udfordringer”, og dermed hvad hun kan forvente på netværksmødet. Samtidigt udtrykker hun, at hun har en erfaring med, at sønnens udfordringer bliver forklaret med, at “det er noget i hjemmet”. Citatet kan derfor tolkes således, at forældre 5 på baggrund af tidligere erfaringer, er bekymret for, hvad det indebærer når der skal drøftes “famiemæssige udfordringer”, og at det

derfor er vigtigt for hende at blive forberedt på, hvordan familien “udstilles” på mødet. Ligesom forældre 3 oplever forældre 5 imidlertid, at en henvendelse til personalet på sengeafsnittet resulterer i en tilfredsstillende forklaring, hvilket styrker oplevelsen af begribelighed og håndterbarhed forud for netværksmødet. Ifølge Antonovsky vil en person med en stærk OAS, der udsættes for stressfaktorer fastholde en skrøbelig og udsat ligevægt, mens en person med en lav eller moderat OAS vil opleve, at denne undermineres i mødet med stressende livsbegivenheder (Ibid.:137-138). Personer med en svag OAS kan således opleve, at livet kontinuerligt bliver mere kaotisk, uhåndterbart og meningsløst, mens personer med en stærk OAS i en belastet situation vil søge oplevelser, der modvirker stressfaktorer (Ibid.:139). Dette indebærer, at forældre med lave OAS-niveauer kan opleve, at deres situation bliver mere og mere vanskelig, mens forældre med et højere OAS-niveau aktivt søger oplevelser, der modvirker stressfaktorer. En oplevelse, der modvirker stressfaktorer, kan her være en afklaring af eventuelle tvivlsspørgsmål forud for et netværksmøde. Vi kan ikke ud fra vores data afgøre, om forskelle i forældrenes OAS-niveauer har betydning for, hvorvidt de aktivt søger at afklare tvivlsspørgsmål. Det er imidlertid interessant, at en afklaring kan øge begribeligheden forud for netværksmødet, og at forældrene i varierende grad selv tager initiativ til at afklare eventuelle tvivlsspørgsmål forud for netværksmødet og herved øge begribeligheden omkring mødet. Efter at have vist hvordan forberedelse har betydning for forældrenes oplevelser af netværksmødet, vendes blikket i det følgende mod netværksmødets struktur.

8.2.2 Netværksmødets struktur

I interviewene med de fem forældre bliver det klart, at mødernes struktur i form af en dagsorden, præsentation af deltagere og tydelig mødeledelse har afgørende betydning for deres oplevelse af netværksmødet. Et gennemgående tema er således vigtigheden af en dagsorden, der kan skabe overblik og struktur på netværksmødet. Igennem vores observationer erfarer vi, at der på to netværksmøder er skrevet en dagsorden på en tavle i rummet, og i de efterfølgende interviews beskriver forældrene, at dette opleves som positivt. I det nedenstående citat fortæller forældre 2 om hendes oplevelse af, at der er en dagsorden på netværksmødet:

Forældre 2: *“Ja, det var rigtig fedt, og det, vi talte om, passede også med linjen deroppe, deres oversigt.”*

Interviewer: *“Ja, så det, at der er en dagsorden på tavlen, som du kan orientere dig i, har det en betydning?”*

Forældre 2: *“Ja, det synes jeg, det har. Det synes jeg, var absolut positivt.”*

I citatet fremhæver forældre 2, at en dagsorden, der følges, har positiv indvirkning på, hvordan netværksmødet opleves. Senere i interviewet fortæller forældre 2, at hun ikke tidligere har oplevet at deltage i et møde med en synlig dagsorden, og at dette netværksmøde således adskiller sig fra hendes tidligere erfaringer. Det tyder derfor på, at en positiv oplevelse af en dagsorden på mødet skal ses i sammenhæng med erfaringer fra tidligere møder. På netværksmødet, hvor forældre 5 deltager, er der ikke en nedskreven dagsorden, men mødet indledes med en mundtlig præsentation af denne. Forældre 5 fortæller om sin oplevelse med en dagsorden på netværksmødet:

Forældre 5: *“Jamen, jeg tænker også, det der med, at der er den der meget klare dagsorden, så man også er sikker på, hvad er det egentlig, der skal drøftes på mødet, og hvem ønsker vi at høre.”*

I citat udtrykker forældre 5, at en klar dagsorden gør hende sikker på, hvad der skal drøftes på mødet, og hvem der har taletid. Dette kan med Antonovsky tolkes som et udtryk for, at en synlig dagsorden medvirker til at øge begribeligheden på selve mødet. Dette fordi en dagsorden bidrager til, at mødet opleves som ordnet og sammenhængende, ved at de emner, som behandles på mødet, præciseres og behandles i en klar rækkefølge. Samtidig ses, at forældrene tillægger en dagsorden positiv betydning, uanset om denne er nedskreven, eller om den gennemgås mundtligt.

Et andet centralt tema, som forældrene fremhæver i interviewene, er betydningen af en tydelig mødeledelse. Forældre 4 fortæller i nedenstående citat, hvad en tydelig mødeledelse betyder for oplevelsen af netværksmødet:

Interviewer: *“Okay, så du synes, at der var en tydelig mødeledelse?”*

Forældre 4: *“Ja, mødeledelsen var tydelig.”*

Interviewer: *“Kan du prøve at sige lidt mere om, hvad det betyder for dig?”*

Forældre 4: *“Jamen, det betyder, at de vigtigste punkter kommer frem og bliver belyst. Og det kan jo være, at der sidder en, der lige skal hjælpes lidt på vej eller sidder og tænker: "Jamen det er nok sagt", men der bliver sørget for, at vedkommende også bliver spurgt til: "Hvad er dit besyv på det her?" Sådan at de vigtigste ting bliver belyst.”*

I det ovenstående udtrykker forældre 4, at en tydelig mødeledelse sikrer, at de vigtigste punkter på netværksmødet bliver drøftet, og at alle mødedeltagere kommer til orde. Samtidig udtrykker forældre 4 en oplevelse af, at mødeledelse har betydning for kvaliteten af netværksmødet, ved at samtlige mødedeltagere bidrager med deres perspektiver. Også forældre 3 fremhæver, at hun oplever, at det er rart med en mødeleder, eller som hun udtrykker i citatet, en tovholder:

Forældre 3: *“Men jeg synes, at det er rart, at der er en tovholder, sådan at der ikke bliver snakket i munden på hinanden. Det har jeg nemlig tit oplevet til møder, at så snakker folk på kryds og tværs, og så får man ikke det halve med, og så bliver jeg forvirret.”*

I citatet beskriver forældre 3 sin erfaring med, at der ofte bliver talt “ i munden på hinanden” på møder, og at det gør hende forvirret. Herudover udtrykker forældre 3 en oplevelse af, at mødelederen sikrer orden og struktur på netværksmødet, hvorved deltagerne fremkommer med deres synspunkter på skift. Det tyder derfor på, at en tydelig mødeledelse påvirker forældre 3’s håndterbarhed positivt ved at deltageres synspunkter fremlægges på en struktureret og forståelig måde. Når forældre 3 formulerer sin oplevelse af netværksmødet som et møde, hvor en tydelig mødeledelse betyder, at der ikke snakkes i munden på hinanden, sker dette, som det fremgår af citatet, med henvisning til erfaringer fra andre møder. Dette indikerer, at forældre 3’s oplevelse af netværksmødet skal forstås i lyset af erfaringer med, at tværprofessionelle møder kan opleves som forvirrende. Forældre 2 giver et lignende eksempel i sin beskrivelse af, hvorfor hun oplever netværksmødet som et godt møde:

Interviewer: *“Hvad var det, der gjorde det til et godt møde?”*

Forældre 2: *“Det var godt, at der var et samarbejde. Jeg er glad for, at der er et samarbejde. Det er faktisk rigtig rart for mig, der står i den her situation og har en lang historie bag mig for at få noget hjælp til ham. Så er det rigtig rart, at der sidder to deroppe (peger mod den ende, hvor mødeleder og psykologen fra sengeafsnittet sad) og styrer det her møde, og det virker bare så professionelt og så gennemtænkt og som noget, der kan give resultater.”*

I citatet udtrykker forældre 2, at netværksmødet opleves som et godt møde, og at samarbejdet lykkes, fordi der er en professionel mødeledelse. Samtidigt udtrykker forældre 2, at hun længe har forsøgt at få hjælp til sin søn, og at en professionel mødeledelse giver hende troen på, at netværksmødet kan

skabe resultater. Når forældre 2 tillægger mødeledelse stor betydning, kan det endvidere tyde på, at en professionel mødeledelse, som understøtter det tværgående samarbejde, kan øge håndterbarheden hos forældre 2. Dette fordi mødeledelsen i sig selv, skaber tro på, at der kan etableres et samarbejde, som muliggør, at hun fremadrettet kan få en sammenhængende hjælp til sin søn. Det tyder derfor på, at en tydelig eller professionel mødeleder på netværksmøder dels kan påvirke forældres håndterbarhed i selve mødesituation, og dels kan påvirke deres håndterbarhed fremadrettet.

Fælles for de ovenfor citerede forældre er, at de fremhæver en synlig dagsorden og en tydelige mødeledelse som positive erfaringer ved de netværksmøder, som de netop har deltaget i. Gennem vores observationer erfarer vi, at forældre 1 i modsætning til de øvrige forældre, deltager i et møde, hvor der ikke sker en præsentation af mødets deltagere, formål eller dagsorden. Forældre 1 giver i løbet af interviewet flere gange udtryk for, at hun oplever, det der sker på mødet som forvirrende. I det nedenstående fortæller hun, at hun er usikker på, hvem flere af deltagerne på netværksmødet er:

Forældre 1: *“Det var også lidt kaotisk. Og der var to, som jeg var lidt i tvivl om, hvem var. Eller som jeg stadigvæk er i tvivl om, hvem var. Der var i hvert fald mange, som jeg ikke vidste, hvem var i starten”.*

I citatet italesætter forældre 1, at der ved mødets start er flere deltagere, som hun ikke ved hvem er, og hun også efter mødets afslutning er i tvivl om dette. Når forældre 1 desuden beskriver netværksmødet som kaotisk, kan dette ses som et udtryk for, at mødet ikke fremstår som en ordnet og sammenhængende situation, hvor tingene passer sammen, men derimod bærer præg af manglende begribelighed. Dette tyder på, at et møde, hvor deltagere, dagsorden og formål ikke præsenteres kan opleves som en uoverskuelig situation. Hertil kommer, at forældre 1 som tidligere nævnt ikke har talt med en professionel fra sengeafsnittet forud mødet. Forældre 1 deltager herved i et netværksmøde, hvor hun “ikke ved hvad der skal ske” forud for mødet, og hvor dette ikke præciseres på selve mødet. Når forældre 1 oplever netværksmødet som kaotisk, er det således nærliggende at forstå denne oplevelse i lyset af manglende struktur på selve mødet såvel som manglende forberedelse forud for mødet. Oplevelsen af mødet som kaotisk kommer endvidere til udtryk i det nedenstående, hvor forældre 1 fortæller, at hun er usikker på hvilke aftaler, der indgås omkring hendes datters skoletilbud, og hvem der følger op på dette:

Interviewer: *“Ja, så selvom der blev talt om mange forskellige ting på mødet, så synes du alligevel, at det var til at følge med?”*

Forældre 1: *“Ja, eller lige det sidste her med hvilken skole, hun tilhørte, og hvad de skulle finde ud af og... det kunne jeg ikke finde ud af, men jeg regner med, at jeg hører noget i forhold til hvem, der er inde over hvad. Men altså, til sidst gav jeg selv op. Der tænkte jeg, det styrer de.”*

Forældre 1 udtrykker her, at hun efter netværksmødet er usikker på, hvad der er aftalt vedrørende hendes datters skoletilbud og hvilke professionelle, der følger op på hvad. Hun giver samtidig udtryk for, at hun under selve mødet opgav at finde ud af dette, hvilket kan ses som et udtryk for, at utydelige aftaler omkring det fremadrettede forløb påvirker hendes oplevelse af håndterbarhed. Dels oplevelsen af håndterbarhed på selve mødet, hvor forældre 1 opgiver at finde ud af, hvad der laves af aftaler. Dels oplevelsen af håndterbarhed omkring det fremadrettede forløb, hvor forældre 1 er usikker på, hvad der reelt skal ske i forhold til datterens skolegang. Det er endvidere interessant, at en oplevelse af et kaotisk møde betyder, at forældre 1 “giver op” og overlader ansvaret til de professionelle, da dette indikerer en sammenhæng mellem mødets struktur, håndterbarhed og inddragelse, hvor oplevelsen af et kaotisk møde altså kan betyde, at forældre “giver op” og får en passiv rolle svarende til inddragelsesstignens trin 1. Samlet set tegnes et billede af, at en synlig dagsorden og en tydelig mødeledelse opleves positivt af forældre, mens manglende struktur omvendt kan betyde, at netværksmødet opleves som kaotisk.

8.2.3 Professionelle tovholdere, synligt samarbejde og vidensdeling

I det følgende vendes blikket mod, hvad forældrene i øvrigt beskriver som positive oplevelser i relation til netværksmødet, herunder at de professionelle agerer tovholdere på barnets forløb, betydningen af et synligt samarbejde og muligheden for vidensdeling.

På spørgsmål om hvad forældrene oplever at have fået ud af netværksmødet, fremhæver både forældre 2 og 3, at det mest centrale er et synligt samarbejde, og at professionelle kan agere tovholdere. Et eksempel herpå er forældre 2, som nedenfor beskriver, hvad hun fik ud af at deltage på netværksmødet:

Forældre 2: *“Altså, det jeg synes, jeg har fået ud af mødet, er, at jeg synes, at det føles rigtig rart i mig, at der er noget samarbejde. (...) Ja, og her mærker jeg faktisk, at vi har et*

samarbejde omkring mit barn, altså det jeg faktisk har bedt om længe. Lad os nu få noget til at ske. Samtidigt er jeg også i den situation, at jeg har stået med rigtig meget ansvar. Og jeg har valgt at lægge ansvaret hos personalet på sengeafdelingen nu. Jeg har simpelthen trukket mig.”

Forældre 2 udtrykker i citatet, at det føles rart at mærke, at der sker et samarbejde omkring hendes barn, og at det er noget, hun har efterspurgt længe. Hun fremhæver endvidere, at hun har oplevet at stå med et stort ansvar, og at hun nu overgiver ansvaret til personalet på sengeafdelingen. Citatet kan ses som et udtryk for, at forældre 2 oplever, at der på netværksmødet etableres et samarbejde mellem centrale aktører, og at de professionelle overtager ansvaret for koordinering. Når forældre 2 udtrykker, at “det føles rigtig rart i mig”, kan dette samtidig indikere, at det, der udspiller sig på mødet, øger oplevelsen af håndterbarhed i relation til det fremadrettede forløb. Gennem vores observationer ser vi tillige, at netværksmødet vedrørende forældre 2’s barn fremstår som et rent vidensdelende møde, hvor der ikke sker en synlig koordination eller indgås egentlige aftaler ud over, at der skal være en udskrivningskonference. Det tyder således på, at også netværksmøder uden koordination kan øge forældres håndterbarhed alene ved, at de professionelle mødes og skaber et fundament for samarbejde. I tråd hermed beskriver forældre 3 sin oplevelse af netværksmødet:

Forældre 3: *“Det var et rigtig godt møde, synes jeg faktisk. Og jeg går herfra med en god fornemmelse i maven.”*

Interviewer: *“Hvad tænker du om, at de professionelle aftaler, at “så snakker vi lige sammen?”*

Forældre 3: *“Ja, det synes jeg er fedt, altså at de aftaler på tværs, og at de forskellige instanser samarbejder for i dagligdagen, så mangler man nogle gange det der med, at instanserne arbejder sammen.”*

Forældre 3 udtrykker her sin oplevelse af, at netværksmødet efterlader hende med en “god mavefornemmelse”, og at det er positivt, at der på netværksmødet etableres kontakt mellem professionelle, som ikke tidligere har samarbejdet. Når forældre 3 fremhæver, at mødet giver hende en “god mavefornemmelse”, kan dette ses som et udtryk for, at et synligt samarbejde mellem professionelle har en positiv indvirkning på forældre 3’s håndterbarhed og dermed oplevelsen af sammenhæng omkring det fremadrettede forløb. I citatet fortæller forældre 3 endvidere, at hun har

manglet samarbejdet mellem forskellige instanser, og igennem interviewet udtrykker hun flere gange, at netværksmødet indskrives sig i et forløb, som har været præget af manglende sammenhæng og koordination mellem centrale aktører. Dette indikerer, at en positiv oplevelse af et synligt samarbejde, hvor de professionelle taler sammen, må forstås i lyset af tidligere erfaringer med et mangelfuldt tværgående samarbejde. Ligesom forældre 2 fremhæver forældre 3, det positive ved, at professionelle agerer tovholdere på samarbejdet, hvilket kommer til udtryk i nedenstående citat:

Forældre 3: *“Det giver mig ro, at der er nogen, der er tovholder, og der er nogen, der har styr på det. Fordi, ellers er jeg jo den, der skal have styr på alt, og jeg skal holde alle torvene. Så, derfor er det rart for mig, at der er nogen, der er tovholder, at der er nogen, der går ind og siger, at den dato der skal det ske, og nu har vi styr på det, og så kan du gøre det.”*

I citatet udtrykker forældre 3, at det “giver hende ro”, når hun oplever, at “der er nogen, der er tovholder”, og når hun oplever, at “det er nogen, der har styr på det”. Når forældre 3 beskriver, at det ellers er hende, “der skal have styr på alt og holde alle torvene”, kan dette ses som et udtryk for, at hun har oplevet det som belastende at have denne rolle. Dette kan samtidig ses i sammenhæng med, at forældre 3 igennem interviewet beskriver et forudgående forløb, hvor det tværgående samarbejde har været udfordret, og hvor hun har oplevet at stå midt mellem professionelle, der ikke har taget ansvar. Citatet tyder således på, at forældre 3 på baggrund sine erfaringer oplever bedre belastningsbalance og øget håndterbarhed, når professionelle aktører agerer tovholdere i det tværgående samarbejdet.

Hvor forældre 2 og 3 beskriver, at de har en positiv oplevelse af, at netværksmødet skaber et synligt samarbejde, hvor professionelle agerer tovholdere på barnets forløb, fremhæver forældre 4 og 5 særligt vidensdeling på netværksmødet som en positiv erfaring. Dette kommer til udtryk i nedenstående citat, hvor forældre 5 beskriver, hvad hun oplever, som det bedste ved mødet:

Forældre 5: *“Jamen det gode er helt klart, at han bliver beskrevet af nogle, som har haft med ham at gøre, og som man tydeligt kan mærke, kan være meget specifikke i hans udfordringer og behov. Fordi det giver jo det aller bedste grundlag for, at vi får en god effekt af mødet, fordi de andre får viden og information om det, og faktisk får en mulighed for at lave en indsats, der passer 100 pct. til det, og som faktisk kan gøre, at han kommer i bedre trivsel.”*

Forældre 5 giver her udtryk for sin oplevelse af, at vidensdeling skaber det bedste grundlag for “en god effekt” af mødet i og med, at tydelige beskrivelser af sønnens udfordringer og behov giver mulighed for, at indsatsen i andre sektorer kan tilpasses, så hendes søn kan komme i bedre trivsel. Med afsæt i Antonovskys begrebsapparat kan dette ses som et udtryk for, at forældre 5 dels oplever øget begribelighed i kraft af den vidensdeling, som finder sted på mødet, og dels øget håndterbarhed, fordi hun oplever, at denne vidensdeling giver et bedre grundlag for, at hendes søn kan komme i trivsel fremadrettet. Dette kan forstås således, at forældre 5 ser vidensdeling som en forudsætning for “en god effekt” af mødet, og at vidensdeling mellem professionelle i barnets netværk derfor i sig selv opleves positivt.

8.2.4 Afbud og netværksmødets rækkevidde

Hvor vi i det ovenstående har belyst forældres positive oplevelser med netværksmødet, vendes blikket i det følgende mod aspekter ved mødet, som tillægges negativ betydning. Fælles for netværksmøderne i vores undersøgelse er, at der på alle fire møder er afbud fra professionelle aktører, og i interviewene fremhæver flere forældre, at afbud kan betyde, at der ikke sker det samarbejde, som er hensigten med netværksmødet. Et eksempel herpå er forældre 1, som i nedenstående citat beskriver sin oplevelse af, at et afbud fra sagsbehandleren får betydning for, hvad der drøftes omkring det fremadrettede forløb:

Interviewer: *“Så tænker du, at I egentlig har nogle behov, enten i familien eller i forhold til din datter, som ikke blev italesat på mødet?”*

Forældre 1: *“Ja, jeg tror, at det var fordi, der manglede en sagsbehandler.”*

Interviewer: *“Okay, hvad ville du gerne have talt om, hvis hun havde været der?”*

Forældre 1: *“Jamen vores behov for støtte, fordi jeg har også behov for støtte, for psykologen, som hører til her, hun har sagt, at min datter er et meget komplekst barn og et meget svært barn at have. (...) Det vil jeg godt have hjælp til, det synes jeg godt, at vi kunne have snakket om.”*

I det ovenstående udtrykker forældre 1, at afbud fra sagsbehandleren betyder, at de støttebehov, der eksisterer i familien, ikke bliver drøftet på netværksmødet. Når forældre 1 beskriver, at hun har et støttebehov, som ikke italesættes, kan dette med afsæt i Antonovskys, ses som et udtryk for, at et behov for at skabe en bedre belastningsbalance i det fremadrettede forløb ikke imødekommes på mødet. Et

andet eksempel på, hvordan afbud fra professionelle aktører tillægges negativ betydning, gives af forældre 5. Da vi i interviewet spørger, hvad forældre 5 oplever "som det værste ved netværksmødet", svarer hun:

Forældre 5: *"Jamen, jeg synes, at det værste er, når der er folk, som udebliver, som egentlig skal være repræsenteret. Som familieafdelingen, hvor det er aftalen, at der i hvert fald kommer én. Det, synes jeg, er ærgerligt, for det er igen der, hvor vi så skal være formidler på, "hvad skete der egentlig?" eller "hvad var jeres opgave?" Og de går glip af en hel masse gode informationer fra de her kompetente folk, som kan være meget tydelige, når de beskriver tingene."*

Forældre 5 beskriver ovenfor, at hun oplever, at det værste ved netværksmødet er et afbud fra familieafdelingen, som egentlig skulle være repræsenteret. Afbuddet fra familieafdelingen indebærer, som det fremgår af citatet, at forældre 5 oplever, at hun skal være formidler i forhold til familieafdelingen og fortælle, hvad der er sket på netværksmødet. Når forældre 5 fremhæver, at hun "igen skal være formidler", kan dette ses som et udtryk for, at forældre 5 oplever, at afbuddet forringer netværksmødets mulighed for at skabe koordination og sammenhæng på tværs af sektorer, og at hun samtidig oplever rollen som formidler som belastende. I citatet fremhæver forældre 5 desuden, at afbuddet fra familieafdelingen indebærer, at de går glip af vigtig information. Herved italesættes en oplevelse af, at også netværksmødets mulighed for vidensdeling forringes som følge af et afbud. Når forældre 5 problematiserer, at et afbud betyder, at vigtig information går tabt, kan dette ses i sammenhæng med, at forældre 5, som tidligere nævnt, netop oplever, at vidensdeling på netværksmødet giver grundlag for, at indsatser i andre sektorer kan tilpasses hendes søns behov. Hermed ses, at forældre med forskellige begrundelser har negative oplevelser af afbud i forbindelse med netværksmødet. Når forældrene tillægger afbud negativ betydning, kan dette endvidere ses som et udtryk for, at afbud påvirker såvel begribelighed som håndterbarhed negativt. Dette ved at netværksmødet ikke fremstår som en forståelig, ordet og sammenhængende begivenhed, samtidig med at afbud opleves som en begrænsning i forhold til netværksmødets mulighed for koordination og vidensdeling, hvilket påvirker oplevelsen af håndterbarhed omkring det fremadrettede forløb.

En anden negativ erfaring knytter sig til en oplevelse af, at netværksmødet begrænses af, at de deltagende parter er reguleret af interne regler og logikker. I nedenstående citat udtrykker forældre 5 det således:

Forældre 5: *“Men jeg tænker overordnet, så er der en problematik i at netværksmøder, det er jo for at overlevere. Og det er jo forskellige instanser, der mødes; det er skole, og det er hjemkommune og psykiatrien. Og det vi oplever, det er jo, at alle må komme med deres anbefalinger, men ingen må sige, at det her er bedst for barnet. (...) Jeg oplever, at de (psykiatrien) kommer med meget tydelige og klare anbefalinger, og skolen hører det jo også, men de har ingen forpligtelse til at gøre noget. Familieafdelingen har heller ikke nogen forpligtelse til at hjælpe os som familie. (...) Og når man så tænker, at netværksmødet har til formål, at skabe det her fundament for samarbejde, så synes jeg, at kæden hopper af. (...) Og jeg tænker, at det er rigtig, rigtig fint at have netværksmøder, fordi det er ekstremt vigtigt at få det samarbejde, men jeg tænker faktisk bare ikke, at det samarbejde kommer ud til min fordel eller til barnets fordel for den sags skyld.”*

Forældre 5 giver her udtryk for sin bekymring for, at anbefalinger fra psykiatrien ikke forpligter til bestemte handlinger i andre sektorer, og at hun derfor ikke er overbevist om, at det samarbejde, der finder sted på netværksmødet, falder ud til hendes eller hendes barns fordel. Citatet peger i retning af, at forældre 5 på den ene side oplever, at netværksmødet rummer et potentiale for vidensdeling, hvor psykiatriens anbefalinger omkring hendes barn kan have betydning for indsatser i andre sektorer. Samtidig formulerer hun imidlertid en oplevelse af, at “kæden hopper af”, fordi disse anbefalinger ikke forpligter, hvorved netværksmødet opleves som et forum med en begrænset rækkevidde. Når forældre 5 beskriver, at hun ikke oplever, at samarbejdet på netværksmødet kommer ud til hende eller hendes barns fordel, tyder det endvidere på, at det samarbejde, der sker på netværksmødet, ikke umiddelbart styrker oplevelsen af håndterbarhed i forhold til det fremadrettede forløb.

Vi har i det ovenstående undersøgt forældres positive og negative oplevelser af netværksmøder. Samlet set kan der peges på, at forberedelse forud for netværksmødet og struktur på selve mødet opleves som positivt af forældre, og at tilstedeværelsen heraf bidrager til oplevelsen af sammenhæng. Herudover ses, at forældre oplever det som positivt, at der på netværksmødet sker et samarbejde mellem parter, som ikke tidligere har samarbejdet, og at de som følge heraf ikke skal agere tovholdere

i deres barns forløb. Derudover at netværksmødet rummer mulighed for vidensdeling mellem centrale aktører. Samtidigt ser det ud til, at afbud fra professionelle aktører opleves som en begrænsning for netværksmødets mulighed for at bidrage til koordination og videndeling, ligesom netværksmødet af nogle forældre opleves som et forum med begrænset rækkevidde.

8.3 Inddragelse på netværksmøder

Efter at have undersøgt forældres positive og negative oplevelser af netværksmødet vendes blikket i det følgende imod, hvordan forældre oplever sig inddraget på møderne. I afsnittet knyttes oplevelser af inddragelse til trinnene på inddragelsesstigen, som samtidigt er forbundet med forskellige roller på mødet. For at indkredse, hvordan forældre oplever sig inddraget rettes opmærksomheden derfor specifikt mod forældrenes beskrivelser af deres roller. Da forældrene oplever inddragelse på netværksmødet meget forskelligt, analyseres forældrenes oplevelser enkeltvis.

8.3.1 Forældre 2 - at deltage på lige fod

Netværksmødet vedrørende forældre 2's barn udmærker sig som tidligere nævnt ved, at der udelukkende forekommer vidensdeling, mens der ikke indgås aftaler om det fremadrettede forløb, udover at der skal afholdes et møde i forbindelse med udskrivning. Da vi i interviewet spørger, hvordan forældre 2 oplever sin rolle på netværksmødet, henviser hun til, at rollen fremgår af mødets dagsorden i form af punktet "status fra forældre". I nedenstående citat uddyber forældre 2 sin rolle:

Interviewer: *"Okay, så du skulle bidrage med din viden lige såvel som de andre. Er det rigtigt forstået?"*

Forældre 2: *"Ja, jeg skulle fortælle om ham på lige fod med de andre, og jeg tænker, at alle var nævnt deroppe (peger mod tavle med dagsorden)."*

I ovenstående udtrykker forældre 2, at hun oplever, at hun på netværksmødet skal fortælle om sin søn og bidrage med viden på lige fod med øvrige mødedeltagere. Når forældre 3 beskriver, at hendes rolle er at "give en status" og fortælle om sønnen, kan dette ses som et udtryk for, at forældre 2 oplever, at hun indgår på netværksmødet i rollen som informant. Rollen som informant korresponderer med inddragelse på et niveau svarende til inddragelsesstogens trin 2 eller 3, hvor borgeren enten er pålagt inddragelse (trin 2) eller oplyser om sin situation med mulighed for at påvirke afgørelser (trin 3). Ud

fra vores interviewdata er det umiddelbart vanskeligt at afgøre, om forældre 2 oplever sig inddraget på et niveau svarende til trin 2 eller 3. På den ene side kan formuleringen “skulle fortælle” tolkes således, at forældre 2 oplever, at rollen er blevet hende pålagt, hvilket indikerer, at hun oplever inddragelse svarende til inddragelsesstignens trin 2. Omvendt signalerer ordvalget “at deltage på lige fod”, at forældre 2 oplever, at hun ved at bidrage med sin viden om sønnen får mulighed for at påvirke til den fælles forståelse, som skabes på mødet, hvilket peger i retning af inddragelse på inddragelsesstignens trin 3. Det er samtidig interessant, at forældre 2 i det ovenstående forbinder “deltagelse på lige fod” med, at “status fra forældre” udgør et selvstændigt punkt på mødets dagsorden, da dette indikerer, at en dagsorden, som tilkendegiver, at man ønsker at høre fra forældrene, bidrager til oplevelsen inddragelse. I interviewet uddyber forældre 2 sin rolle på netværksmødet med, at hun oplever, at hun på netværksmødet får sagt det, hun gerne vil:

Interviewer: *“Så du sidder ikke tilbage og tænker, at der var noget, du ikke fik fortalt?”*

Forældre 2: *“Nej, det sidder jeg slet ikke tilbage med. Nej, tværtimod. (...) Og vi blev jo faktisk, også spurgt flere gange: “Har I noget at tilføje? Har I noget at spørge om? Har I noget, I gerne vil drøftet med os?”*

Ovenfor udtrykker forældre 2, at hun får sagt det, hun gerne vil i og med, at de professionelle på netværksmødet spørger, om forældrene har “noget at tilføje, noget at spørge om, eller noget de ønsker drøftet”. Dette peger i retning af, at forældre 2’s oplevelse af inddragelse på netværksmødet knytter sig til, hvordan de professionelle på selve mødet kommunikerer og inviterer til deltagelse, og at dette har betydning for, at forældre 2 får fortalt det, hun gerne vil.

8.3.2 Forældre 3 - at deltage som sit barns advokat

Ligesom forældre 2 oplever forældre 3, at hun på netværksmødet bidrager med viden om sit barn, og i interviewet fortæller hun, at dette er noget af det bedste ved mødet:

Interviewer: *“Vil du fortælle, hvad du har skrevet? Hvad var det bedste ved mødet?”*

Forældre 3: *“Altså jeg har skrevet, at det bedste var at blive mødt positivt af børne- og ungdomspsykiatrien (...), og at der var anerkendelse af det, som jeg fortalte og bød ind med.”*

Forældre 3 udtrykker her, at hun oplever at blive mødt positiv af børne- og ungdomspsykiatrien og anerkendt for sit bidrag, og at dette er noget af det bedste ved netværksmødet. I interviewet fortæller forældre 3 endvidere, at hun løbende opfordres til at fortælle om sin søn, og at hun også spontant bryder ind og kommenterer de øvrige mødedeltageres beskrivelser af sønnen. Når forældre 3 giver udtryk for, at det bedste ved mødet er, at blive anerkendt for det hun fortæller og byder ind med, og når hun samtidig fortæller, at hun kommenterer de øvrige deltageres beskrivelser, kan det ses som inddragelse på et niveau svarende til inddragelsesstignens trin 3. Dette i kraft af at forældre 3 gennem beskrivelser af sønnens vanskeligheder og behov påvirker den fælles forståelse, som skabes på mødet. Det tyder således på, at forældre 3 gennem sine beskrivelser oplever sig inddraget i relation til netværksmødets vidensdelende sigte. Samtidig kan det tolkes således at en oplevelse af at være deltagende, og af at hendes erfaringer tillægges betydning, bidrager til oplevelsen af meningsfuldhed hos forældre 3. Udover inddragelse gennem beskrivelser af sønnen søger forældre 3 imidlertid også indflydelse på, hvad der skal ske med hendes dreng fremadrettet. Da vi i interviewet beder forældre 3 beskrive sin rolle på netværksmødet, fortæller hun således:

Forældre 3: *“Jeg føler, at jeg er min søns advokat og skal sørge for, at det bedste sker for ham, og at jeg er hans forlængede talerør. (...) Så derfor er det vigtigt, at jeg på sådan et møde her får lagt alt ud.”*

I citatet udtrykker forældre 3, at hun ser sig selv som sin søns advokat og talerør, og at det i kraft af denne rolle er vigtigt, at hun “får lagt alt ud”. Gennem formuleringer som “at det bedste sker for ham” og “sådan et møde”, signaleres desuden, at forældre 3 oplever netværksmødet som betydningsfuldt for det fremadrettede forløb. Samtidig indikerer betegnelsen “min søns advokat”, at forældre 3 oplever, at hun har en vigtig rolle at spille, idet hun skal sørge for, at “det bedste sker for ham”. Når forældre 3 italesætter sin rolle som sin søns advokat, kan dette endvidere ses som et udtryk for, at hun søger inddragelse svarende til inddragelsesstignens trin 4. På dette trin er borgeren som medspiller med til at udforme mødets dagsorden, samtidig med at borgeren giver sin mening til kende, og borgerens ord indgår i den samlede beslutning (Andersen et al. 2016:10). På netværksmødet udspiller der sig en situation, hvor forældre 3 netop søger at bringe et punkt på mødets dagsorden. Dette sker ved, at forældre 3 ved mødets afslutning italesætter, at hun oplever, at den nuværende skole har vanskeligt ved at håndtere hendes søn, og at der muligvis er behov for et andet skoletilbud. Når forældre 3 søger at sætte sønnens skoletilbud på dagsordenen og give sin mening til kende, kan dette

ses som et forsøg på, at opnå inddragelse på et niveau svarende til inddragelsesstignens trin 4. I interviewet fortæller forældre 3 imidlertid, at hun oplever, at hendes forsøg på at italesætte sønnens skolesituation ignoreres af repræsentanter fra skole og PPR:

Interviewer: *“Hvad synes du om, at du kommer med noget, men ikke bliver...?”*

Forældre 3: *“Jeg synes ikke, det er ok. Jeg synes ikke, det er ok ikke at blive mødt. Det synes jeg bare ikke, er ok. Hvis ikke de er enige, så kan de sige: ”Jamen der var måske nogle ting, vi kunne stramme lidt op på, eller måske kunne vi gøre sådan eller sådan, eller jeg har egentlig hørt, hvad du har sagt, og det skal jeg lige tænke over” Et eller andet. I stedet for bare at få den der tilknappethed.”*

Forældre 3 giver i citatet udtryk for, at hun oplever, at hun ikke bliver mødt og hørt med sin bekymring omkring sønnens skolesituation, og at hun oplever den manglende reaktion som et udtryk for “tilknappethed”. Når forældre 3 beskriver, at hendes forsøg på at bringe et punkt på mødets dagsorden ignoreres, kan dette ses som et udtryk for, at hun oplever, at hun fastholdes i en passiv rolle (trin 1), som ikke svarer til hendes egen forståelse af, at hun på netværksmødet skal inddrages i rollen som sin søns advokat. Samtidig kan der med afsæt i Antonovskys begrebsapparat argumenteres for, at det svækker oplevelsen af meningsfuldhed, når forældre 3 erfarer, at det hun gør, ikke påvirker det, der sker netværksmødet (Antonovsky 204:128-9).

Samlet set tyder interviewet med forældre 3 på, at hun på den ene side oplever, at hun inddrages og anerkendes for det, hun fortæller og byder ind med omkring sin søn (trin 3), men at hun på den anden side oplever, at hendes forsøg på at sætte sønnens skolesituation på dagsordenen ignoreres, hvorved hun i relation til dette spørgsmål fastholdes i en passiv rolle (trin 1).

8.3.3 Forældre 1 - at deltage som den lyttende

Hvor både forældre 2 og 3 oplever, at de på netværksmødet fortæller om deres børn og herigennem bidrager med viden, oplever forældre 1, at hendes rolle består i at lytte:

Interviewer 1: *“Hvad tænker du, at din rolle var?”*

Forældre 1: *“Lytte.”*

Interviewer 1: *“Lytte? kan du sige lidt mere?”*

Forældre 1: *“Ja, jeg tænker, at der ikke blev spurgt ind til noget fra min side af. For jeg ved heller ikke, hvad jeg skulle have sagt... men... jo, jeg ville nok have haft nogle ting at sige. (...) Men der var ikke taletid til mig. Det var mere autoriteterne, der talte sammen.”*

Forældre 1 udtrykker i citatet, at hun oplever sin rolle som lyttende, og at der ikke er taletid til hende på netværksmødet. Når forældre 1 beskriver, at hendes rolle er at lytte, peger dette i retning af, at hun oplever at have en passiv rolle, svarende til inddragelsesstignens trin 1, ikke inddragelse/manipulation. Samtidig signalerer udtrykket, at “det var autoriteterne, der talte sammen”, at forældre 1 oplever, at hendes mening ikke tillægges betydning, og at dette efterlader hende med en følelse af afmagt, der med afsæt i Antonovsky kan tolkes som et udtryk for meningsløshed. I citatet ovenfor efterspørger forældre 1 desuden mulighed for at “sige nogle ting” på mødet. Adspurgt hvad hun gerne ville have sagt, fortæller forældre 1:

Forældre 1: *“Jamen, jeg synes, de talte meget om hendes tegn. Altså, de er virkelig i tvivl, om hun har autisme, og der synes jeg godt, jeg kunne have budt ind med nogle ting.”*

Forældre 1 beskriver her, at hun gerne vil bidrage med egne beskrivelser af sit barn, og at hun oplever, at hun kan tilføre relevant viden. Med formuleringen “de talte meget om hendes tegn”, udtrykker forældre 1 endvidere, at hun oplever, at det, der udspiller sig på mødet, er betydningsfuldt for, hvorvidt datterens vanskeligheder forstås som et udtryk for en underliggende autismediagnose. Når forældre 1 beskriver, at hun gerne vil fortælle, hvordan hun oplever “datterens tegn”, kan det derfor ses som et udtryk for, at forældre 1 ønsker at blive inddraget i en grad, hvor hendes beskrivelser får betydning for forståelsen af hendes barn. Dette kan ses som inddragelse på inddragelsesstignens trin 3, hvor hun både informeres og høres samtidig med, at hun får medindflydelse på, hvordan datterens vanskeligheder forstås. Det er i forlængelse heraf interessant, at forældre 1’s oplevelse af ikke at have taletid adskiller sig fra vores fortolkning af, hvad der udspiller sig på netværksmødet. På baggrund af vores observationer oplever vi således, at forældre 1 flere gange adspørges og på mødet fortæller om konkrete hændelser med datteren. Denne fortolkning er imidlertid ikke i overensstemmelse med forældre 1’s oplevelse af situationen. Da vi i interviewet spørger forældre 1, om hun gerne ville have haft mulighed for at komme med sin egen beskrivelse af datteren, svarer hun:

Forældre 1: *“Ja, det ville jeg godt. Det skulle nok have været på deres dagsorden. At de så ville sige, at de godt ville høre fra mig. Så jeg kunne få noget taletid.”*

I citatet udtrykker forældre 1, at hun gerne ville have haft et punkt på dagsordenen, og at det skulle have været tydeligt, at de professionelle var interesserede i at høre hendes mening. Forældre 1 oplever det således ikke som tilstrækkeligt at blive adspurgt løbende men ønsker derimod et selvstændigt punkt på mødets dagsorden. Når forældre 1 oplever, at hun ikke inddrages, og at der ikke er taletid til hende, kan det derfor ses i sammenhæng med, at der på mødet vedrørende hendes barn ikke præsenteres en dagsorden. Der kan her drages en interessant parallel til forældre 2, der netop forstår sin rolle som informant/medspiller i kraft af en dagsorden med punktet status fra forældre. Dette indikerer, at forældres oplevelser af inddragelse på netværksmødet kan hænge sammen med, hvorvidt der på det praktiske plan etableres et rum for inddragelse i form af en synlig dagsorden med punktet status fra forældre.

8.3.4 Forældre 4 og 5 - at deltage i en tilbagetrukken rolle

Hvor forældre 1, 2, 3 alle giver udtryk for, at de ønsker at bidrage med beskrivelser af deres børn, adskiller forældre 4 og 5 sig ved ikke at formulere et ønske om at blive inddraget med egne beskrivelser. Derimod fremhæver forældre 5, at forældrene er enige i de beskrivelser, som de professionelle i sengeafsnittet giver, og at de foretrækker, at det er ansatte fra sengeafsnittet, der italesætter deres søns vanskeligheder. På et spørgsmål om, hvad der var det bedste ved netværksmødet, fortæller forældre 5:

Forældre 5: *“Jamen, det var, at han blev tydeligt beskrevet, og at vi fik en anerkendelse af det, vi har forsøgt at sige til både familieafdelingen og skolen. Det kommer der så nogle andre (psykiatrien) og fortæller, og det er nogle, der faktisk har meget mere forståelse for det og mere viden om det end os. Og de siger det helt klart og tydeligt. Så på den måde bliver vi understøttet i, hvordan tingene forholder sig med vores barn.”*

I citatet udtrykker forældre 5, at det er vigtigt, at sønnen bliver velbeskrevet på netværksmødet, men at det samtidig er centralt, at beskrivelsen kommer fra børne- og ungdomspsykiatrien, fordi de har en større autoritet og viden om, hvordan hans vanskeligheder skal forstås. Herudover oplever forældre 5, at hun gennem psykiatriens beskrivelser får en anerkendelse af sit perspektiv, selvom hun ikke selv

præsenterer dette på mødet. Ved bevidst at lade de professionelle beskrive hendes søn sker inddragelsen af forældre 5 således indirekte gennem andres italesættelser af sønnens vanskeligheder og behov, hvilket samtidig indebærer et fravalg af rollen som informant, hvor forældre gennem deres viden og perspektiv på barnets vanskeligheder og behov påvirker den fælles forståelse. Da vi i interviewet spørger forældre 4 og 5, hvordan de oplever deres rolle på netværksmødet, svarer forældre 5 i forlængelse heraf:

Forældre 5: *“Jamen, vi var jo bevidst sådan lidt tilbageholdende, for vi ville jo gerne have, at dem der kunne udtrykke det bedre (psykiatrien), at det var deres vurderinger, der kom frem og blev italesat.”*

I citatet udtrykker forældre 5 i tråd med ovenstående, at forældrene bevidst holder sig tilbage på netværksmødet og overlader beskrivelser og vurderinger til de professionelle fra sengeafsnittet. Da vi i interviewet spørger, hvordan forældrene oplever deres rolle i forhold til at beskrive deres dreng og hans fremadrettede behov, fortæller forældre 4:

Forældre 4: *“Jamen, jeg synes, at det er jo igen det der med, at vi kunne jo godt sige vores ønskescenarie. Det sagde vi jo ikke. Det har vi gjort nogle gange, sagt hvad ønskescenariet var, men hvor det så hurtigt er blevet skudt ned: “Jamen det kan vi ikke.”*

Forældre 4 beskriver her, at baggrunden for den tilbagetrukne rolle er en oplevelse af, at ønsker “er blevet skudt ned”, og at det således tidligere har været vanskeligt at opnå en anerkendelse af sønnens udfordringer og støttebehov. I interviewet fortæller forældrene videre:

Forældre 5: *“Det er også svært, hvis fokus kommer på: “Nå, men det er det, de ønsker”. Og et eller andet sted ved vi godt, at det ikke kommer til at ske. Så er det mere vigtigt for os, at det personale, der sidder herfra (psykiatrien), de kan fornemme, om der er en åbenhed, og om de (skolen) har lyst til at løfte opgaven (...)”*

Interviewer: *“Så I lod dem tage styringen?”*

Forældre 4: *“Ja, det havde vi også aftalt (...). Det vigtigste i dag var, at de heroppe (psykiatrien) beskrev “barns navn”, og at skolen så ligesom kunne sige: “Ok, vi kan godt se, at det her får vi aldrig til at fungere ved at få ham tilbage til den almindelige klasse, men vi*

har tænkt os at gøre sådan og sådan". Så vi havde egentlig besluttet, at vi skulle sidde og lytte."

I det ovenstående italesætter forældre 4 og 5, at de har en oplevelse af, at det, der sker på netværksmødet, har betydning for deres søns skoletilbud fremadrettet. Herudover at de håber, at psykiatriens beskrivelser af sønnens vanskeligheder kan medvirke til, at han får en hjælp i skolen, som de ikke tidligere er lykkedes med at få gennemført. Således ses, at forældrene på netværksmødet agerer ud fra en forestilling om, at psykiatrien i højere grad end dem selv kan påvirke det, der sker i andre sektorer. Når forældre 4 og 5 i interviewet fortæller, at de indtager en bevidst tilbagetrukket rolle på netværksmødet, hvor de ikke bidrager med viden omkring deres søn eller formulerer deres ønsker og synspunkter vedrørende den fremtidige indsats, kan dette derfor ses som et udtryk for, at forældrene føler sig nødsaget til at indtage en passiv rolle i tråd med inddragelsesstignens trin 1. At forældre 4 og 5 bevidst indtager en passiv rolle på netværksmødet fremstår som et interessant fund set i relation til øvrige empiriske undersøgelser, der viser, at brugere kun i begrænset omfang inddrages på tværprofessionelle møder (Andersen et al. 2016; Ravn 2019, Zeeberg 2017; Eskelinen et al. 2008), da vores fund peger på, at en lav grad af inddragelse kan være et bevidst valg.

8.4 Delkonklusion

I kapitlet er undersøgt: *"Hvordan oplever forældre netværksmøder, herunder: Hvilke positive og negative oplevelser har forældre med netværksmøder, og hvordan oplever forældre sig inddraget på netværksmøder?"*

Hertil kan konkluderes, at forældre til indlagte børn i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland kan opleve netværksmøder som en vanskelig situation, dels følelsesmæssigt og dels fordi der er meget på spil for barnets fremadrettede forløb. Samtidigt viser analysen, at forberedelse af forældre forud for møderne, hvor de informeres om mødets formål, hvad der kommer til at ske og hvilke beskrivelser og vurderinger, der lægges frem, har afgørende betydning for forældres oplevelser af netværksmødet. Det tyder således på, at viden om, hvad der kommer til at ske på mødet, styrker forældres oplevelse af begribelighed forud for netværksmødet, mens fraværet af forberedelse omvendt synes at resultere i, at forældre oplever manglende begribelighed og håndterbarhed i relation til mødet. Det kan desuden konkluderes, at en synlig dagsorden og en tydelig mødeledelse har betydning for forældres oplevelser af netværksmødet. Derudover at forældre beskriver positive

erfaringer med, at der på netværksmødet sker et samarbejde mellem parter, der ikke tidligere har samarbejdet, at der sker vidensdeling, og at professionelle kan agere tovholdere i et forløb, hvor det tidligere har været forældrenes egen opgave. Her viser analysen endvidere, at forældre kan opleve, at afbud fra professionelle begrænser muligheden for at etablere et samarbejde, samt at netværksmødet kan opleves som et forum med begrænset rækkevidde. Endelig viser analysen, at forældre i varierende omfang oplever sig inddraget med beskrivelser af deres børn, og at der er forskel på, hvorvidt forældre ønsker til at tage aktivt del i den vidensdeling, der finder sted, når barnets vanskeligheder beskrives. Dertil ses, at ingen forældre beskriver, at de oplever sig inddraget i beslutninger omkring barnets fremadrettede forløb, og at ingen forældre oplever inddragelse på et niveau, som er højere end inddragelsesstignens trin 3. Samtidig viser analysen, at forældre bevidst kan indtage en tilbagetrukket rolle, og at det ikke nødvendigvis er et udtryk for manglende inddragelse, når forældre har en passiv rolle på netværksmøder. Der kan således ikke drages entydige konklusioner omkring, hvordan forældre oplever sig inddraget, og inddragelse af forældre på netværksmøder synes dermed at være mere komplekst end den forståelse, vi gik til feltet med.

9. Resultaternes overførbare

Vi har i det ovenstående vist, hvordan forældre til indlagte børn i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland oplever netværksmøder, og vi har herigennem identificeret mønstre, som vi vurderer, kan gøre sig gældende i andre sammenhænge. Spørgsmålet om analytisk generaliserbarhed vedrører i forlængelse heraf en velovervejet vurdering af, hvorvidt resultater fra en undersøgelse kan være vejledende for en anden situation (Kvale & Brinkmann 2015:234). Når vi vurderer, at vores fund kan overføres til andre sammenhænge, skyldes det blandt andet, at forældre til børn indlagt i psykiatrien generelt befinder sig i udsatte positioner, hvor de kan opleve, at det er vanskeligt, at få den hjælp de har brug for. Det forekommer på den baggrund sandsynligt, at også andre forældre til indlagte børn i psykiatrien vil opleve et synligt samarbejde og vidensdeling på netværksmøder som en lettelse. Herudover finder vi et mønster i, at forberedelse og struktur bidrager til en oplevelse af begribelighed og håndterbarhed. Disse fund mener vi også kan gøre sig gældende for andre forældre til indlagte børn i psykiatrien og muligvis også for udsatte borgere, som deltager på netværksmøder og tværprofessionelle møder generelt. Når vi diskuterer spørgsmålet om resultaternes overførbare, må vi imidlertid tage højde for, at netværksmøder afvikles forskelligt i forskellige kontekster. Det er i forlængelse heraf et centralt opmærksomhedspunkt, at de netværksmøder, som indgår i undersøgelsen, fremstår som forholdsvis strukturerede møder, og at de afvikles i en kontekst, hvor de tværgående samarbejdsrelationer beskrives som velfungerende. Der er på den baggrund en vis sandsynlighed for, at forældrene i vores undersøgelse kan have en mere positiv oplevelse af netværksmødet end forældre, som deltager i netværksmøder, som er mindre strukturerede eller, hvor de tværgående samarbejdsrelationer er mindre velfungerende.

10. Netværksmødets muligheder og begrænsninger

I det følgende diskuteres muligheder og begrænsninger ved de netværksmøder, som afvikles i forbindelse med et barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland. Afsnittet tager udgangspunkt i indsigter fra specialets problemfelt og to analytiske kapitler. Muligheder og begrænsninger diskuteres i forhold til netværksmødets mulighed for at opfylde sit eget formål (at skabe koordination og sammenhæng) og i forhold til at styrke forældres OAS. Afslutningsvis følger en kort diskussion af muligheder og begrænsninger i relation til forældreinddragelse.

Netværksmøder på tværs af børne- og ungdomspsykiatri og kommuner indgår, som beskrevet, som et led i bestræbelser på at overkomme udfordringer omkring manglende kontinuitet og sammenhæng i indsatsen til børn og unge med psykiatriske vanskeligheder. I den aktuelle kontekst for vores undersøgelse er netværksmøder i forlængelse heraf en del af en tværgående indsats, der skal gøre overgangen fra indlæggelse til udskrivning mere sammenhængende og koordineret. Der kan med afsæt i vores empiriske data argumenteres for, at der er begrænsede muligheder for at indgå gensidigt forpligtende aftaler på netværksmøder. Således peger nøglepersonen på, at det i praksis kan være vanskeligt at træffe beslutninger og indgå aftaler, idet mødedeltagerne typisk er underlagt interne regler. Tilsvarende viser vores observationer, at samarbejdet på møderne overvejende bærer præg af vidensdeling, mens der kun i begrænset omfang forekommer synlig koordination. Den begrænsede mulighed for koordination italesættes også af forældre i vores undersøgelse, der giver udtryk for, at netværksmødet opleves som et forum med begrænset rækkevidde. Dette indikerer, at netværksmøder i den specifikke kontekst kan være forbundet med nogle af de samme udfordringer, som gælder for tværgående samarbejde generelt (Seemann et al. 2013; Zeeberg 2017). Selvom muligheden for at indgå egentlige aftaler er begrænset, kan alene det, at der etableres et synligt samarbejde mellem professionelle, som ikke tidligere har samarbejdet, ses som en mulighed ved netværksmødet. Således giver flere forældre udtryk for, at det opleves positivt, at netværket mødes, og at de herved oplever, at de fritages fra at agere tovholdere, hvilket de har oplevet som belastende i forløbet op til indlæggelsen. Herudover peger både nøgleperson og forældre på, at netværksmødet giver mulighed for vidensdeling. Der kan i forlængelse heraf argumenteres for, at netværksmødet muliggør en udveksling af viden, hvor psykiatrien får de nødvendige oplysninger til den diagnostiske udredning samtidig med, at netværket får viden om barnet, så indsatser kan tilpasses barnets behov. Herudover muliggør vidensdeling på netværksmøderne, at viden udveksles mellem de professionelle, uden at

forældrene skal agere bindeled. Endelig kan der argumenteres for, at afbud fra professionelle aktører kan begrænse netværksmødets mulighed for at skabe koordination og sammenhæng. På samtlige af de møder, vi deltager i, er der således afbud fra centrale aktører, og i interviewene omtaler forældrene afbud som noget af det mest negative ved netværksmøderne. Afbud kan på den ene side ses som en præmis for møder, hvor mange professionelle deltager, men det er på den anden side vigtigt at have blik for, at afbud kan udgøre en væsentlig begrænsning i forhold til netværksmødets mulighed for at opfylde sit formål.

Som vist i kapitel 2 har konkrete hændelser i form af forberedelse og struktur betydning for forældrenes oplevelse af netværksmødet som en forståelig og håndterbar situation og dermed også for deres OAS. Dette indebærer samtidig, at forberedelse og struktur kan ses som muligheder ved netværksmødet, mens fraværet heraf omvendt kan ses som begrænsninger. Når *forberedelse* fremstår som afgørende for oplevelsen af netværksmødet, er det samtidig interessant, at forældrene i vores undersøgelse i varierende grad har talt med professionelle fra sengeafsnittet forud for mødet, og at forberedelse af forældre ikke udgør et selvstændigt opmærksomhedspunkt i forbindelse med mødets afvikling. Det er endvidere interessant, at nogle forældre selv tager kontakt til professionelle for at afklare tvivlsspørgsmål forud for netværksmødet, mens andre ikke gør. Der kan i forlængelse heraf argumenteres for, at der er et potentiale i en mere systematisk forberedelse af forældre, og at dette fremstår som særlig centralt for forældre, som ikke selv er opsøgende i forhold til at afklare tvivlsspørgsmål. Endelig er der en mulighed i, at forberedelse sker ved en person, der deltager i mødet og medvirker til, at det, der er blevet talt om forinden, svarer til det, der sker på mødet efterfølgende.

Netværksmøder på tværs af de to sengeafsnit og kommuner udmærker sig, som beskrevet i kapitel 1, ved at være forholdsvis *strukturerede* møder med en fast dagsorden og mødeleder. Der kan på baggrund af analysen i kapitel 2 argumenteres for, at en synlig dagsorden og en tydelig meddelelse bidrager til, at forældre oplever netværksmødet som en begribelig og håndterbar situation, mens fraværet heraf omvendt kan betyde, at mødet opleves som kaotisk. I analysen peges endvidere på, at en synlig dagsorden og en tydelig mødeleder giver forældrene en oplevelse af, at alle mødedeltagere (inklusive dem selv) får mulighed for at komme til orde. Dette er i overensstemmelse med Ravn's betragtninger om, at en dagsorden, der følges, og en tydelig mødeledelse har betydning for resultatet af tværprofessionelle møder og for deltagernes mulighed for involvering (Ravn 2019). Der kan i

forlængelse heraf argumenteres for, at struktur og mødeledelse udgør en mulighed ved netværksmødet, og at der samtidig er et potentiale i at sikre, at alle møder afvikles efter en forholdsvis struktureret tilgang. Omvendt er der en risiko for, at en høj grad af struktur kan resultere i, at netværksmødet bliver ufleksibelt, og at mødet derfor ikke tilpasses familiens behov.

Fælles for de møder, der betegnes netværksmøder, er som beskrevet, at der lægges vægt på forældreinddragelse og etablering af fælles mål i samarbejde med familien. Med afsæt i indsigter fra kapitel 1 og 2 kan der imidlertid argumenteres for, at der er en lav grad af forældreinddragelse på de netværksmøder, som er genstand for vores undersøgelse. Dette kan ses i sammenhæng med, at inddragelse af forældre ikke udgør et selvstændigt formål med netværksmøderne på de to sengeafsnit, og at der derfor ikke eksisterer konkrete anvisninger til, hvordan forældre skal inddrages og i hvilket omfang. Herudover betyder den omstændighed, at forældre ikke har indflydelse på mødernes dagsorden, at der højst kan blive tale om inddragelse på et niveau svarende til inddragelsesstignens trin 3. Der kan endvidere argumenteres for, at muligheden for inddragelse begrænses af, at der træffes få beslutninger på netværksmøderne, og at inddragelse af forældre derfor primært bliver et spørgsmål om at bidrage med viden om barnet. Herudover kan der med afsæt i analysen i kapitel 2 argumenteres for, at konkrete hændelser forud for og på selve mødet har betydning for forældres mulighed for at blive inddraget. Det tyder således på, at inddragende kommunikation og en synlig dagsorden med punktet "status fra forældre" kan betyde, at forældre oplever sig inddraget på netværksmødet, mens manglende forberedelse og struktur omvendt kan betyde, at forældre får en passiv/lyttende rolle. Inddragelse på netværksmøder er således kompleks og både betinget af konkrete hændelse forud for og på mødet, men også af udfordringer forbundet med tværgående samarbejde og de professionelles mulighed for at indgå aftaler på netværksmøder. Komplexiteten i inddragelse kan derfor ses som en begrænsning ved netværksmødet.

I nedenstående figur illustreres netværksmødets muligheder og begrænsninger:

Netværksmødets muligheder	Netværksmødets begrænsninger
Etablering af et synligt samarbejde	Afbud fra deltagere begrænser muligheden for at etablere et samarbejde
Vidensdeling skaber et fælles fundament for samarbejde	Professionelle mødedeltagere styret af interne regler kan mindske mulighed for koordination
Professionelle der agerer tovholdere og kommunikerer på tværs - forældre skal ikke agere tovholder	Inddragelse af forældre på netværksmøder, er forbundet med stor kompleksitet
Forberedelse ved en person, som deltager på netværksmødet, hvor mødets formål og konkrete indhold gennemgås	Manglende forberedelse, særligt en begrænsning i forhold til forældre, som ikke selv søger at afklare tvivlsspørgsmål
Struktur i form af en dagsorden og tydelig mødeledelse	Manglende struktur, hvor dagsorden, formål, deltagere ikke præsenteres samt mindre tydelig mødeledelse

Figur 2 som illustrerer netværksmødet muligheder og begrænsninger.

11. Konklusion

Specialet tager afsæt i en undren over, hvordan det opleves at være forældre i et direkte tværgående samarbejde, som udspiller sig på netværksmøder. Dette både fordi netværksmøder aktuelt anbefales som en samarbejdsform, der kan skabe koordination og sammenhæng for børn med psykiatriske vanskeligheder, og fordi forældreperspektivet i relation til disse møder er svagt belyst. Herudover ser vi, at forældrenes perspektiv udgør et værdifuldt bidrag til at arbejde med udviklingen af netværksmøder. I specialet er undersøgt: *“Hvordan oplever forældre netværksmøder, som afvikles i forbindelse med deres barns indlæggelse i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland, og hvilke muligheder og begrænsninger kan der identificeres i relation til disse møder?”*

De netværksmøder, som indgår i undersøgelsen, er kendetegnet ved, at de indskrives sig i en kontekst, hvor der som et resultat af satspuljeprojektet “tværfaglige udgående teams” er særligt fokus på det tværgående samarbejde. Hertil viser analysen, at det tværgående samarbejde i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland tilsyneladende er forbundet med færre udfordringer, end litteraturen på området ellers beskriver. Herudover viser analysen, at netværksmøderne i den konkrete kontekst har til hensigt at skabe en bedre overgang mellem indlæggelse og udskrivelse, men at de er kendetegnet ved både at have et koordinerende og et vidensdelende sigte. Derudover udmærker netværksmøderne sig ved at være forholdsvis strukturerede møder samt ved ikke at have et særskilt fokus på inddragelse af forældre.

Vi kan konkludere, at forældre til indlagte børn på i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland oplever deltagelse på netværksmøder som en vanskelig situation. Derudover at netværksmødet indskrives sig i et længerevarende forløb, hvor forældre har oplevet, at det har været svært at få anerkendt omfanget af deres barns vanskeligheder, og hvor de har oplevet det tværgående samarbejde som udfordrende. Det kan endvidere konkluderes, at forældre har en række positive og negative oplevelser af netværksmøder. Forældre har på den ene side en positiv oplevelse af netværksmødet som et synligt samarbejde, der muliggør, at professionelle kan agere tovholdere på barnets forløb samtidig med, at det rummer mulighed for vidensdeling, hvilket kan ses som netværksmødets muligheder. Herudover oplever forældre, at afbud mindsker muligheden for samarbejde, og at netværksmøder kan have en begrænset rækkevidde, hvilket kan ses som netværksmødets begrænsninger. Det kan endvidere konkluderes, at konkrete hændelser er afgørende

for forældres oplevelse af netværksmødet som en forståelig og håndterbar situation. Her kan forberedelse forud for mødet og struktur på selve mødet opleves positivt og således ses som muligheder ved netværksmødet, mens fraværet heraf omvendt opleves negativt og udgør begrænsninger ved netværksmødet. Der kan ikke drages entydige konklusioner omkring, hvordan forældre oplever sig inddraget på netværksmødet. Det kan dog konkluderes, at spørgsmålet om inddragelse af forældre på netværksmøder er komplekst, og at både konkrete hændelser på mødet og udfordringer forbundet tværgående samarbejde kan have betydning for, hvilken grad af inddragelse, som er mulig.

Samlet set kan det konkluderes, at netværksmødet fremstår som en samarbejdsform, som både rummer muligheder og begrænsninger. Vi vil her pege på, at disse muligheder og begrænsninger samtidig kan være retningsgivende for afviklingen af netværksmøder, og at specialet på den baggrund kan ses som et lille bidrag til, hvordan samarbejde på netværksmøder kan kvalificeres med afsæt i forældres erfaringer.

12. Litteraturliste

Andersen, Maja Lundemark (2017): *Empowerment i velfærdsarbejde fordrer professionel læring*. I: *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*. vol. 1. no. 2. 2017.

Andersen, Maja Lundemark, Brandt, Lene I. & Uggerhøj, Lars (2016): *Inddragelse i praksis. En undersøgelse af unges inddragelse i sagsbehandling og familiearbejde i Aalborg kommune*. Institut for Sociologi og Socialt arbejde, Aalborg Universitet.

Antonovsky, Aaron (2000): *Helbredets mysterium*. Hans Reitzels Forlag. København.

Bengtsson, Steen et.al (2011): *"Børn med en funktionsnedsættelse og deres familie – den første kortlægning i Norden"*. København, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Bilde, Anne, Mosegaard, Sara Gillett og Hovgaard, Trine B. (2018): *Tværprofessionelt samarbejde i organisatoriske grænseflader - et casestudie af samarbejdet mellem pædagoger og socialrådgivere i arbejdet med udsatte børn i Favrskov kommune*. Semesteropgave. Kandidatuddannelsen i socialt arbejde. Aalborg Universitet

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015): Interviewet: Samtalen som forskningsmetode. I: Tanggaard, L & brinkmann, S (red). *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2015): Kvalitet i kvalitative studier. I Tanggaard, L & brinkmann, S (red). *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

Børne- og ungdomspsykiatrisk Afdeling Region Midtjylland (UÅ): *Intern invitation til netværksmøder i børne- og ungdomspsykiatrien Region Midtjylland.* (mødeindkaldelse)

Carlsen, Line Thoft (2018): *Forskningsetik i praksis. I: Monrad, Merete & Olesen, Søren Peter (red) (2018): Forskningsmetode i socialt arbejde.* Hans Reitzels Forlag. København.

Cowi (2018): *Evaluering af tværfaglige udgående teams.* Cowi

Eefsen, Annette (2018): *Rapport om Tværfaglig Udgående Funktion (TUF) i forbindelse med døgnindlæggelser på Skolebørnsafsnit C, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center-Risskov - beskrevet med afsæt i satspuljeprojektet Tværfaglig Udgående Teams i Børne- og Ungdomspsykiatrien 2015-2018.* Risskov

Ejrnæs, Morten (2004): *Faglighed og tværfaglighed - Vilkaerne for tværfagligt samarbejde mellem sygeplejersker, pædagoger, lærere og sagsbehandlere.* Akademisk forlag.

Ejrnæs, Morten (2017): *Tværprofessionelt samarbejde. Begreber og teori. I: Moseby-Jensen, Cecilie K (red) (2017): Når professioner samarbejder – praksis med udsatte børn og unge.* Samfundslitteratur.

Eskelinen, Lena., Olesen, Søren Peter & Caswell, Dorte (2008): *Kontekster på spil i tværfaglige rundbordssamtaler. I: Eskelinen L (red) (2008): Potentialer i socialt arbejde. Et konstruktivt blik på faglig praksis.* Hans Reitzels Forlag. København.

Folker, A.P., Kristensen, M.M., Sølvhøj, I.N., Flint, S., Kusier, A.O. og Rod, M.H. (2017). *Sammenhæng i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser.* København. Statens Institut for Folkesundhed.

Jespersen, P. K. (2003). De professionelle, fagbureaukratiet og omstilling i den offentlige sektor. I Bømler T. (red.): *Sociale organisationer i en omstillingstid*. (2. Udgave) København: Hans Reitzels Forlag.

Johansen, K. S., Larsen, J. og Nielsen, A. (2012). *Tværasektorielt samarbejde i psykiatrien. Videns- og erfaringsopsamling*. København: KORA.

Juul, Søren (2012). Hermeneutik I: Juul, Søren & Pedersen, Kirsten Bransholm (red): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*. København: Hans Reitzels Forlag.

Koldsø, Birgitte Raundahl (2019): Tværprofessionelle møder med børn, unge og familier i udsatte positioner. I: Matthiessen, Annemette et al. (red) (2019): *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur.

Kristiansen, Søren & Krogstrup, Hanne Kathrine (1999): *Deltagende observation*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2015): *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag

Martin, H.M. (2010). *Er der styr på mig? Sammenhængende patientforløb fra patientens perspektiv*. DSI.

Moesby-Jensen, Cecilie & Moesby-Jensen, Tommy (2016): *Om kategorisering og symbolsk magtudøvelse i socialt arbejde - myten om de ressourcestærke forældre til børn med neuro-psykiatriske diagnoser*. I: Sociologisk Forskning, årgang 53, nr. 4.

Monrad, Merete (2018): Tilvirkning af data. I: Monrad, Merete & Olesen, Søren Peter (red) (2018): *Forskningsmetode i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag. København.

Olesen, Søren Peter (2018): Analysestrategi. I: Monrad, Merete & Olesen, Søren Peter (red) (2018): *Forskningsmetode i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag. København.

Olesen, Søren Peter & Carlsen, Line Thoft (2018): Analyse af tekst. I: Monrad, Merete & Olesen, Søren Peter (red) (2018): *Forskningsmetode i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag. København.

Psykiatrien.rm.dk (UÅ): "Skolebørn 7-13" psykiatrien.rm.dk. Tilgængelig via: <https://www.psykiatrien.rm.dk/afdelinger/auhpsykiatrien/borne-og-ungdomspsykiatrisk-afdeling/i-behandling/skoleborn-7-13-ar/>

Senest besøgt: 20.05.19

Ravn, Ib (2019): Tværprofessionelle møder bør faciliteres. I: Matthiessen, Annemette et al (red) (2019): *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur.

Regeringens Udvalg om Psykiatri (2013): *En moderne, åben og inkluderende indsats for mennesker med psykiske lidelser*. Ministeriet for sundhed og forebyggelse. København K.

Seemann, Janne (1999): Netværk som forandringsstrategi og strategier i netværk. I: Borum m.fl. (red): *Når styringsambitioner møder praksis*. Handelshøjskolens Forlag.

Seemann, Janne, Antoft, Rasmus og Christensen, Jannie (2013): Socialrådgiverprofessionen og dens tværgående relationer. I: Steen Juul Hansen (red): *Sociologi og socialrådgivning i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag.

Seemann, Janne & Gustafsson, Jeppe (2016): *Smid pyramidebrillerne. Behov for interorganisatorisk ledelse*. I: Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen. 92. årgang (nr. 3 april 2016).

Socialstyrelsen.dk (UÅ): "*Hvad er netværksmøder*" socialstyrelsen.dk. Tilgængelig via: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/sagsbehandling-born-og-unge/netvaerksinddragende-metoder/hvad-er-netvaerksmoder>

Senest besøgt: 20.05.19

Sundhedsdatastyrelsen (2018): *Udvalgte nøgletal for det regionale sundhedsvæsen 2009-2017*. Sundhedsdatastyrelsen

Sundhedsstyrelsen (2017a): *Forløbsprogram for børn og unge med ADHD*. København S: Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen (2017b): *Forløbsprogram for børn og unge med angst og/eller depression*. København S: Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen (2017c): *Prævalens, incidens og aktivitet i sundhedsvæsenet for børn og unge med angst eller depression, ADHD og spiseforstyrrelse*. København S: Sundhedsstyrelsen

Sundhedsstyrelsen (2018): *En styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser*. København S: Sundhedsstyrelsen

Szulevicz, Thomas (2015): Deltagerobservation. I: Tanggaard, L & Brinkmann, S (red). *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

Videnscenter for brugerinddragelse (2017): *Organisatorisk brugerinddragelse - Når sundhedsvæsenet udvikles i samarbejde med borgere, patienter og pårørende*. Videnscenter for brugerinddragelse.

Villumsen, Anne Marie et al. (2015): *Tværfagligt samarbejde om udsathed hos børn og unge - et kort over landskabet for forskningsbaseret viden*. Udarbejdet for uddannelses- og forskningsministeriet. Udgivet på www.nububupt.dk.

Zeeberg, Birgitte (2015): Det udsatte barn blandt mange professionelle. I: Bo, Karen-Asta et al. (red) (2015): *Udsatte børn et helhedsperspektiv*. 3. udgave. Akademisk Forlag, København.

Zeeberg, Birgitte (2017): Myndighedsudøvelse og samarbejde på tværs. I: Moseby-Jensen, Cecilie K (red) (2017): *Når professioner samarbejder – praksis med udsatte børn og unge*. Samfundslitteratur.

Bilagsfortegnelse

Bilag 1: Søgestrategi

Bilag 2: Projektbeskrivelse

Bilag 3: Samtykkeerklæring, nøgleperson

Bilag 4: Interviewguide, nøgleperson

Bilag 5: Projektbeskrivelse, forældre

Bilag 6: Samtykkeerklæring, forældre

Bilag 7: Observationsguide

Bilag 8: Interviewguide, forældre